

A fountain pen with a gold nib is shown in the process of drawing a horse on a piece of white graph paper with a perforated edge. The horse is drawn in black ink and is facing right. The pen is positioned at the top of the horse's neck, as if it has just finished or is about to finish a stroke.

9^è i 10^è Premi
de Relats Breus
per a dones
de Sant Joan Despi

**9è i 10è Premi de Relats Breus
Per a Dones de Sant Joan Despí**

Edita

Ajuntament de Sant Joan Despí

Impressió:

Formura

Dipòsit Legal:

B-9226-2002

Escoltar la veu de les dones

Obrir vehicles i espais per a l'expressió de les dones. Aquest és un dels objectius pel qual s'està treballant des de fa anys en l'àmbit municipal i que té un dels seus instruments en el certamen de Relats Breus per a Dones que organitza anualment l'Ajuntament de Sant Joan Despí. Aquí us presentem la compilació dels relats participants en la passada edició i que ens tornen a demostrar que les dones de la ciutat tenen moltes coses a dir.

Seguim treballant per donar la veu que es mereix aquest col·lectiu, ara amb l'aprovació d'un nou Pla d'Igualtat que ha estat refermat per totes les forces polítiques amb representació municipal. El pla recull un conjunt d'actuacions que es desenvoluparan a la ciutat des d'ara fins al 2010 per assolir la paritat real, amb propostes adreçades a garantir els drets de les dones. És un tema en què cal una militància activa per fer visible el paper de les dones a la societat en general, i a la ciutat en particular.

De moment, us convido a gaudir de les emocions, els sentiments, les reflexions... que es desprenen de les següents històries, nascudes de la mà d'aficionades a la literatura de Sant Joan Despí, una ciutat en la qual les dones tenen molt a dir. És feina de tothom aconseguir fer sentir aquesta veu, durant molts anys silenciada.

Antoni Poveda
Alcalde de Sant Joan Despí

Aquesta publicació que teniu a les mans correspon a la novena i desena edició del Premi de Relats Breus per a Dones i és una satisfacció per a mi haver assolit aquest primer decenni amb el repte d'iniciar-ne el segon.

La nostra ciutat ha potenciat des de diferents àmbits i departaments la creació literària. També hi ha entitats que promouen per als seus col·lectius propostes diverses en aquesta línia. De tota manera, encara no s'han assolit els objectius que van motivar la creació d'aquest Premi de Relats Breus des de la Regidoria de Polítiques d'Igualtat.

És important conèixer el món a través d'una mirada diferent, aquella que poden oferir les dones que escriuen; perquè els temes poden ser els mateixos però les experiències seran diverses.

Queden encara moltes llacunes del paper de les dones en el món social, polític, laboral, sindical. De la història en general, del camí de les dones al llarg dels anys, que ha quedat ocult i invisible, ignorant el què afecta a la meitat de la població.

És a través dels escrits de les guanyadores i finalistes d'aquestes edicions que podrem conèixer noves perspectives de la quotidianitat, del sentir i del pensar de les dones. De les seves complicitats per vèncer els obstacles. Dels seus neguits per afrontar temps difícils.

Dels lligams que s'estableixen entre les dones en totes les èpoques i en tots els àmbits; aquests lligams que fan uns nusos ben forts en les xarxes que teixim les dones amb les altres dones del nostre entorn.

Elena Embuena
Tinenta d'Alcalde d'Acció Social i Polítiques d'Igualtat

Composició del jurat 9è premi • Any 2009

PRESIDENTA

Elena Embuena

Tinenta d'alcalde d'Acció Social i Polítiques d'Igualtat

VICEPRESIDENTA

Belén García

Primera tinenta d'alcalde d'Urbanisme i Promoció Econòmica

ALTRES MEMBRES

Conxita Sánchez

Cap de Relacions Institucionals de la Conselleria de Medi Ambient i
Habitatge de la Generalitat de Catalunya

Rosa Mariana

Professora de l'IES Jaume Salvador i Pedrol

Elisa Arias

Professora de l'Escola de Persones Adultes Jujol

Isabel Llopart

En representació del Club de Lectura de la Biblioteca Miquel Martí i Pol de Sant Joan Despí

Maribel Mata

En representació del l'Associació de Dones Montserrat Roig

Montse de Anta

Treballadora Social del Departament d'Acció Social i Polítiques d'Igualtat

Rosa Baixas

Cap del Departament d'Acció Social i Polítiques d'Igualtat

Composició del jurat 10è premi • Any 2010

PRESIDENTA

Elena Embuena García

Tinenta d'alcalde d'Acció Social i Polítiques d'Igualtat

VICEPRESIDENTA

Belén García

Primera tinenta d'alcalde i regidora de Promoció Econòmica i Urbanisme

ALTRES MEMBRES

Conxita Sánchez Medina

Cap de relacions institucionals de la conselleria de Medi Ambient i
Habitatge de la Generalitat de Catalunya

Neus Gibert

Professora de l'Escola de Persones Adultes Jujol

Maria Carcereny

En representació del Club de Lectura de la Biblioteca Miquel Martí i Pol de Sant Joan Despí

Teresa Sarasa

Cap de Recursos Humans de l'Ajuntament

Rosa Baixas

Cap del Departament d'Acció Social i Polítiques d'Igualtat

Obres premiades 2009

Primer premi

La Dida

Nora Nadal

Segon premi

Insomni

Carme Tulon Arfelins

Finalistes

Primera finalista

Dissabte

Maite Bernet Pallàs

Segona finalista

Groc de mimosa, gris de mar

M. Pilar López Bastida

Tercera finalista

Després d'X

Maria Dolors Portas

Obres premiades 2010

Millor relat

Eugènia

Rosa Castelló Morro

Millor relat presentat per una dona resident a Sant Joan Despí

La Llamada

Gemma-Rais Esteve Albareda

Finalistes

Primera finalista

Navieras

Ariadna Castellarnau Arfelis

Segona finalista

Tres generacions

Silvia Caylà Teixeria

Tercera finalista

Les passes òrfenes

María del Mar López Bastida

Relats Breus

Any 2009

Homes i dones del servei d'aquella casa noble comentaven en veu baixa, mentre polien les copes d'argent, que la dida contractada per la família no era el que se'n deia una persona amb encant, tenint en compte que, ja de primer cop d'ull, mancava de les qualitats essencials de bondat i tendresa del qui assumeix tal càrrec amorós encara que sigui a canvi d'una retribució econòmica.

El servei xiuxiuejava, aparentment sumit en la seva tasca domèstica, que havia estat una tria presidida pel malencert, en la qual l'amo havia seguit les indicacions sempre assenyades del capellà i del majordom major, basades sobretot en l'aspecte opulent i saludable de la camperola objecte de discòrdia pel seu posat ferreny, si bé les galtes rosades i els pits generosos la feien destacar per a complir aquella missió amb millors atributs físics que no pas altres candidates d'aquelles contrades.

El servei remorejava, mentre enlluentava l'escut heràldic d'or, que potser una mena de càstig diví hauria de caure aviat sobre aquella dida desagradable i apartar-la de les seves funcions...

Uns i altres del servei d'aquella casa noble, mentre disposaven els canelobres il·lustres en llocs estratègics de la sala principal, suposaven amb pena que el nadó de la dida, mort en acabar de néixer el dia abans, li hauria deixat els braços buits, la cabana deserta i els camps sense sol, alhora que li hauria conservat, com una ironia, els pits plens de nèctar matern; però també deduïen amb enveja soterrada, mentre col·locaven els cortinatges solemnes amb una mestria excepcional, que, si més no, per a ella hauria estat un honor difícil de preveure que l'haguessin escollida per alletar el primogènit de l'amo a punt de néixer i que tal circumstància, a més de rescatar-la de les seves desgràcies, li brindés l'oportunitat de fruit de certs luxes que en cap cas no li corresponien.

La dida, convalescent del part, acomodada amb gran cura en el carruatge de l'amo que la conduiria presta fins a aquella residència apartada, muntanya amunt, arribà a destinació duent amagat el pes del seu plor en el fons de l'ànima i, igualment, la futilesa visible d'un cistell a la mà amb escasses pertinences que delataven el seu

origen. Van quedar enrere el camí flanquejat pels conreus de cereal i les mirades abatudes de la pagesia, la misèria, la brutícia, les epidèmies, les jornades de neguit i les nits d'incertesa. Ara gaudiria d'una treva. Almenys mentre li durés la llet que brollava dels seus pits relegats per una pèrdua infinitament dolorosa. I qui sap si més tard, en agraïment a la seva contribució femenina, aquella família benestant seguiria obsequiant-la de per vida amb condicions més favorables que no pas aquelles que coneixia, com en algun cas aïllat que li havien referit a cau d'orella durant alguna d'aquelles jornades esgotadores de treball al camp.

Els lladrucs dels gossos van ressonar al pati d'entrada amb l'arribada de la forastera. Certes finestres del primer estatge es van entreobrir amb cautela per tal que els components del servei afecte, mentre arreglaven els quadres regis d'alguns avantpassats, poguessin també espïar els detalls d'aquell esdeveniment que els incomodava. Algunes de les dones, que es trobaven en època d'al·letament, sospiraven per ocupar el lloc de la nouvinguda i repartir, entre el seu fill i el fill de l'amo, tot el que la naturalesa donés de si mateixa en aquelles circumstàncies, si bé era palès que no oferien la imatge impactant d'aquella dida; altres que sí s'aproximaven a la imatge, no tenien fills acabats de néixer. Poder ocupar aquell lloc era el somni de totes elles perquè se sospitava que, durant un temps impredecible, la que sortís agraciada seria tractada com una reina i abandonaria eventualment la seva tasca anònima i rutinària.

Així doncs, la hostilitat del personal d'intramurs no es va correspondre amb el tracte selecte de la família; perquè, tal com el servei havia previst durant llargues hores de xerrameca, mentre passava un drap fi pels tapissos de la paret amb escenes de cacera, tan aviat com la dida seleccionada franquejà la porta principal de la residència va ser objecte de les atencions més notòries. D'entrada, dues donzelles van ajudar-la a prendre un bany d'aigua calenta com a cosa excepcional, amb un toc d'olis especials perquè es sentís de gust i relaxada; en acabat, van trenar els seus cabells i van vestir-la amb roba neta. D'ençà que el seu aspecte esdevingué adient al càrrec que assumiria, tot seguit van mostrar-li un dormitori per a ella sola situat a la planta baixa de la construcció, apartat del que ocupava el servei, on tindria intimitat i on podria retirar-se a descansar sempre que ho cregués oportú. Es podia dir que era bastant auster, amb un llit, un banc per a seure i per a guardar en el seu interior les quatre coses de què disposava i

una tauleta petita amb un retaule religiós per a les seves hores de recolliment. El gran luxe d'aquella estança era que disposava d'una vista esplèndida del bosc.

Entre una cosa i altra, una breu presentació als senyors, en presència del capellà i del majordom major, va prevenir la dida de tot el que hauria de tenir en compte d'ara endavant per cobrir les necessitats del nou membre de la família. A més, se li exigia un dedicació exclusiva a la seva ocupació i un interès rotund i continuat per a mantenir la pau anímica i la bona salut; per la qual cosa tindria a l'abast tot el que li calgués, així com detalls suplementaris que sovint arrodonirien el seu benestar. No cal dir que totes aquelles excel·lències pretenien facilitar el període de lactància que viurien, en una relació entranyable i permanent, tant el nadó a punt de venir al món com la dona encarregada de criar-lo.

Per tant, pel bé de tots dos, a partir d'ara hauria de dedicar-se a activitats moderades com passejar per la vora del riu, escoltar lectures exemplars o assistir a la classificació de plantes aromàtiques i herbes remeieres. Hauria de menjar carn i formatge en abundància, beure molta llet, prendre força mel. Hauria de fugir de qualsevol situació que alterés el seu estat d'ànim, en conseqüència, la seva producció.

El servei d'aquella casa noble, mentre enllestia els rentamans amb les gerres d'aigua corresponents, dins la sala on se serviria l'àpat als distingits senyors d'altres indrets, mormolava que, en un sol dia, la dida en qüestió s'havia erigit com la senyora i majora d'aquella propietat. Tothom havia rebut ordres expressess de no contradir-la, de deixar-la fer, de procurar-li un entorn agradable i un tracte afectuós...

Els diferents membres de la família pensaven que, potser així, es compensarien els possibles inconvenients d'un part que no pintava gens bé. La futura mare era un dona molt jove, joveníssima, d'aspecte delicat, que s'enfrontava per primer cop a aquell tràngol. I tenint en compte que la mortalitat infantil estava força estesa en el moment tan crucial de desocupar, no seria sobrer que el pas següent oferís totes les garanties. Era d'esperar que nasqués un nen sa i fort, digne successor d'aquella dinastia. La mare, si més no, no hauria de preocupar-se de res més que de dur-lo al món i continuar dedicant-se a altres quefers que no tinguessin res a veure amb el seu fill, al qual, ben

aviat, en la infància, l'enviarien lluny del redós matern per tal que aquell vincle no fos gaire estret i entorpís la seva preparació en altres terres per a esdevenir un bon guerrer. No hi havia cap problema, a ell ja li havien assignat una bona dida, una dida recomanada expressament pel capellà i pel majordom major.

Després d'inspeccionar fil per randa tota la casa i fent un esforç ímprobe perquè encara se sentia feble i ho volia dissimular, va ser la dida qui, contraposant-se al que la família havia establert amb anterioritat, designà el lloc idoni per alletar el nadó. Es donava el cas que a un extrem de la planta baixa, existia una cambra buida, prop de la seva, que, alhora, contenia una recambra molt petita i recollida, on, com una nota d'alegria, hi entrava a dojo la llum del dia a través del finestral; i cap al tard, la llum d'una espelma li conferia també un ambient íntim que la feia especial. I com que estava a tocar de la natura, feia olor de bosc i de camp, olor d'herba tendra. L'acte delicat de l'alimentació seria afavorit, qualsevol hora que fos, en aquell apartat acollidor.

Tot transcorregué sense perdre temps. Aquella mateixa nit, el primogènit tan esperat va irrompre, amb prou afanys, al si d'aquella casa noble.

El primer contacte amb la dida va tenir lloc a la recambra preparada per a l'ocasió, acomodats tots dos entre coixins i guaitant ple finestral l'encís de les estrelles.

De sobte, la dida observà que algú envaïa aquell espai d'intimitat, que uns ulls brillants com les estrelles d'aquella nit miraven l'escena des de la porta entreoberta de la cambra veïna. I tot seguit, esbrinà que era la senyora qui, amb devoció, contemplava l'estampa sublim de la qual ella no podia ser protagonista.

D'una revolada, la dida va trencar la màgia d'aquell instant, tot deixant el nen entre els coixins i sortint al passadís cridant con una boja que volia veure l'amo immediatament, metre la senyora s'arraulia en un racó presa de pànic per aquella reacció extralimitada, i la seva donzella, fent el cor fort, tractava d'asserenar-la amb precés que al·ludien al seu estat compromès. La criatura, en veure's privada abans d'hora de l'aliment que prenia amb fruïció, bramava sense consol...

Tant la família com el personal en ple van aparèixer, a l'acte, en el lloc precís de l'escàndol. Va ser el moment en què la dida, filant de reüll la senyora mentre acudia a bressolar el seu nadó, manifestà en to irat que, a partir de llavors, no consentiria que algú entrés a la cambra ni a la recambra on ella donés el pit al nounat, i molt menys la senyora, perquè la seva intromissió en un assumpte que no li pertocava li havia produït un gran trasbals, i això no era gens bo per al lactant. Tothom, doncs, s'hauria de mantenir allunyat fins i tot del passadís i de la finestra, de manera que la seva feina s'esdevingués en un àmbit privat i pogués, taxativament, transcórrer en pau.

El servei mussitava, mentre pujava capcot escales amunt, que aquella dida de mala mena era el pitjor que havia passat per aquella casa noble durant unes quantes generacions.

Ja en les primeres setmanes, la família va verificar que, malgrat les cares llargues que a voltes el servei no encertava a dissimular, no podien haver elegit una dida millor; una mica rara, això sí, però sens dubte consagrada de ple a les seves prestacions. El nen creixia sa i grassonet, i, a jutjar pels resultats, reclamava amb freqüència el seu dret a mantenir sovint aquells contacte amb el pit.

Però amb el temps, els components del servei d'aquella casa, mentre pastaven la farina que més tard introduïrien al forn, comarejaven que, inexplicablement, aquella criatura noble no evidenciava cap inclinació tendra ver la seva dida i que no semblava haver establert amb ella cap mena de lligam afectiu. Era sorprenent, la veia passar pel costat, i no li feia ni cas; la veia marxar, i es quedava tant tranquil; quan la veia arribar, no reia d'alegria. A pesar que prenia el seu aliment, no se l'estimava gens. Com si fos una estranya. Allò, afegien, començava a ser el càstig diví que tots plegats auguraven.

Mesos després, els integrants del servei permanentment alerta, mentre anaven a buscar el vi a les tines del celler, gosaren dir, amb veu alta i clara, que la dida havia perdut la turgència dels seus pits; i a més, sospitaven que, per algun motiu desconegut, se li havia retirat la llet. I això sí que era el càstig definitiu que li obria la portalada perquè no tornés mai més.

A peu, amb un cistell d'escasses pertinences, la dida enfilà tota sola el camí de tornada

al seu origen. Mirà enrere un sol cop, i a un costat del finestral de la recambra, endevinà el somriure agraït de la senyora mentre alletava el seu fill tal com ho havia fet des del primer dia.

El secret de les dues dones estaria ocult dins d'aquells murs, entre olor de bosc i d'herba tendra.

Mentrestant, la dida tornava, amb el cor ple, a la cabana deserta i als camps sense so...

NORA NADAL

Vaig néixer a Barcelona el març de 1956, i amb vocació precoç,
vaig aprendre a llegir i a escriure i a ser feliç amb la màgia de les lletres.

Sempre he escrit. Espero escriure sempre.

El meu relat *LA DIDA* és una mostra més de la meva fascinació per la maternitat.

En el meu cas la son sempre fa tard. Vull dir que tinc insomni. Sóc insomne d'una a nou, puntualment, com un rellotge, amb rigorosa exactitud. A quarts de set del matí m'abalteixo, sembla que, per fi, m'adormiré. Just en aquest trànsit entre la vigília i la son, se sent el despertador del veí del costat. S'ha de dir que dormin (és una forma d'expressar-ho) cap contra cap, o més ben dit, capçal contra capçal, amb un envà de cinc centímetres entre ambdós. El meu veí es diu Francesc però tothom l'anomena Paco. Doncs bé, en Paco comença el dia amb una alegria envejable. El seu despertador fa un so de trompeteria estrepitós; una cosa com ara l'entrada triomfal de l'Aïda, l'òpera de Verdi; i és clar, sembla tanmateix que sigui, més que a la seva tauleta de nit, a la meva. En Paco té un fill de setze anys que va a l'institut i que dorm, exactament, a l'altra punta de pis d'on dormim son pare i jo. En el moment en que Aïda fa la seva entrada triomfal, i encara a les fosques, en Paco crida "Rogeeeeeee", tres cops; al tercer avís en Roger contesta. Mai ni al primer avís ni al segon, sempre al tercer, com un acord entre les forces matinals i els decibels "ja vaaaaaaig". Tot seguit en Paco encén el llum. Vull dir que en Paco estampa un cop de mà sobre l'interruptor del llum encastat a l'envà que compartim. A continuació salta del llit com qui es vol menjar el món (d'això me n'informa el seu capçal del llit, que és metàl·lic, en percutir sense cap complex contra l'envà). A partir d'aquí es fa un silenci meravellós; fins que a dos quarts de vuit que torna a l'habitació, dutxat i esmorzat, per acomiadar-se de la seva dona: "Elviiiiiiiiira, adéu, que tinguis un bon dia!"

Jo mai no m'he queixat. A casa sempre em deien que no havia de molestar a ningú i quan eren els altres els que em molestaven, doncs callar i bona cara. No ho vaig acabar d'entendre: ells es queixaven de tot però si jo rondinava per alguna cosa que em semblés injusta o fora de lloc, clatellot i morros. Però no perdem l'argument.

En Paco és el dispositiu que posa en moviment la vida del veïnat més proper a la meva habitació. Tothom es lleva. S'obren i es tanquen portes. Ragen dutxes, hi ha corredisses pels passadissos. Es feineja a les cuines. S'escampa l'olor de cafè per tot el celobert i es filtra, com xuclat des de dins, per les meves finestres activant els sucus gàstrics. A partir d'aquí el veïnat calla, però ja és tard: la circulació del carrer ha passat de soroll incipient a realitat acústica ferotge.

Cap allà a les nou finalment m'adormo, fins cap a les dues, això sí, d'una tirada. Em llevo,

em preparo el dinar, dino, recullo el que he embrutat, faig cafè i m'assec a la butaca. Comptat i debatut s'ha fet l'hora de "El Cor de la Ciutat". Em prenc el cafè a glopets petits, entre capcinada i capcinada. M'espavilo quan l'Albert Om obre el seu "Club".

Aquesta vida l'he suportat com qui té una malaltia que no mata però tampoc es cura: amb resignació. Ara, però, la cosa no va bé: m'ha envaït, com caiguda a plom, una tristesa indefinida; indefinida la causa s'entén, perquè la tristor és clara i contundent; i això sí que m'amoïna; perquè si es tracta d'un principi de depressió ja hem begut oli. Cal buscar-hi remei: els bous sempre davant el carro.

Obro l'armari i trio una roba juvenil i afavoridora, m'empolaino, i amb una força renovada, faig cap a l'ETT del barri. M'atén una noia rossenca amb un somriure que es deu posar en entrar a la feina.

- Bona tarda.
- Bona tarda. Vostè dirà.
- Miri, busco una feina de nit.
- De quin tipus.
- No ho sé pas jo. Què té?
- Què sap fer vostè? Té carrera?
- No, carrera no en tinc. Miri, abans a les noies ens educaven per ser esposes i mares, i per aguantar, si feia falta. No tinc res en contra de les dones que treballen, al contrari: a mí m'hagués agradat ser mestra, però miri, no em van deixar. La mamà deia que si volia fer feina, a casa, no me l'acabaria.
- Així no té cap ofici.
- Ofici no, però aprenc a fer gairebé tot el que em proposo. Llevat de dormir, d'això sí que no me'n surto.
- Què vol dir?
- Que tinc insomni; per això busco una feina de nit; així en lloc d'amargar-me-la produeixo. No sé si m'entén – la noia em mira i veig ben bé que no sap què dir; pel meu cas no té frase professional.

Em sap greu i l'ajudo.

- Miri jove – li dic amb un somriure cordial – podria ser vigilant de nit.
- Quina mena de vigilant? – la noia ha tornat a trobar el fil.
- Podria vigilar una fàbrica; això em permetria llegir. M'agrada llegir, sap. També podria vigilar vells o criatures. Quines coses hi ha per vigilar?

Arribades a aquest punt, les companyes del fons, les que no atenen taules amb parroquians, apaguen ordinadors i endrecen la taula. La meva (la noia rossenca d'ulls clars que m'atén) consulta l'hora en el mòbil que té damunt la taula.

- Vejam. Puntualitzem – ara parla més de pressa, amb ganes d'enllestir -. Vostè cobra alguna pensió?
- Sí. Cobro cinc-cents trenta-vuit euros amb quaranta-set cèntims.
- En concepte de què?
- D'orfandat. Jo sóc òrfena. El meu pare, al cel sigui, va ser coronel a l'exèrcit, de Franco, és clar. Perdoni, vostè com es diu per poder-me adreçar?
- Clara – va fer la noia llambregant el mòbil.
- Miri, senyora – Àngela vaig fer jo -. Miri àngela, si cobra una pensió serà difícil de trobar-li res.
- Si em troba alguna coseta tingui per ben segur que la faré quedar bé, no m'adormiré, no pateixi – la Clara va obrir els ulls com si acabés de veure la llum.
- Què m'ha dit?, que busca feina de vigilant de nit perquè no pot dormir?
- Sí, filleta, no hi ha pas manera.
- Ha provat de prendre's un gotet de llet calenta abans de posar-se al llit?
- I tant! No em fa pas res.
- Vostè, com té orientat el llit, a ponent, a llevant, a nord o a sud? Perquè la col·locació del llit és important per certes coses.
- Deixi'm pensar ... a llevant.
- Malament! – Va fer la Clara -. S'ha de dormir amb el cap cap al nord si volem que l'energia sigui l'apropiada. Giri el llit i si no pot dormir, torni. Bona tarda.

La Clara ha pitjat una tecla de l'ordinador i s'ha posat dreta. No m'ha donat temps a dir-li que, al nord, hi tinc l'armari que és encastat i no es pot canviar de lloc. Li he donat les gràcies, m'he acomiadat i tot el camí de casa he anat cavil·lant com enquibir el capçal del llit davant l'armari.

He fet la prova: fa una setmana que tinc el capçal del llit a tres pams i mig de l'armari i els peus a dos pams del balcó, just per sortir de gairell. Hi he posat tota la fe que cal per aquestes coses de les energies positives i negatives i el seu equilibri. A més a més, he deixat encesa una espelma de color lila, que no sé on vaig llegir que dona pau i assossec als qui passen per una situació de traspals. Jo ja tinc una edat però no estic pas tancada a res, mai se sap.

Fets, doncs, es experiments sense cap resultat encoratjador me'n torno a l'ETT, després d'haver passat pel supermercat per comprar-me el sopar (quan vas en aquests llocs saps quan entres però no quan en surts). La Clara està parlant amb un xicot i jo m'espero a que quedi lliure perquè m'atengui ella que ja està al cas.

- Bona tarda, Clara – la Clara clava mirada al mòbil i em fa l'efecte que posa una mica de cara de resignació -.
- Bona tarda, Àngela – m'afalaga que recordi el meu nom, em dóna confiança -. Què, hem dormit?
- No pas. Ni més ni menys. He fet el que vostè em va dir: he posat el llit amb el cap al nord i, fins i tot, deixo encesa una espelma lila tota la nit.
- A veure si calarà foc! – fa la Clara alarmada.
- No tingui por; la poso dins d'una palangana de porcellana; així si es tomba es quedarà dins. Que m'ha trobat res?
- No encara. No és fàcil cobrant pensió – en silenci ha agraït a la Clara que no digués que les feines eren per a gent més jove -. Que li fan molta falta els diners?
- No, ja vaig fent. Els papàs tenien una mica de patrimoni i cobro alguna renda. Ja li vaig dir, el que vull és no ser a casa d'una a vuit del matí.
- Potser, podríem mirar de treballar l'aspecte de dormir mentre li busco feina. Com ho veu?
- Prou bé si ens en sortim.
- Ha provat de comptar ovelles?
- Sí, però diuen que s'ha de visualitzar com salten una tanca i a mi em fa patir que alguna prengui mal i és clar, així no hi ha manera.
- Li ha dit al metge que no pot dormir?
- Sí, m'ha receptat algunes pastilles, però més que fer-me dormir, el que fan és atontar-me.
- Potser ho hauríem de reforçar una mica – fa la Clara posant cara de rumiar -. Que sap fer algun exercici de relaxació?
- Prou, vaig fer ioga durant cinc anys.
- Apa, doncs – fa la Clara posant-se dreta i donant la feina per acabada. Llavors m'adono que ja ha plegat tothom.
- Què m'aconsella que faci, doncs?
- A més del que ja està fent, prengui una pastilleta, faci un exercici de relaxació i, si no té res en contra, resi, que això no fa cap mal. Bona nit, Àngela.
- Bona nit, Clara. Que puc tornar si no me'n surto?

- I tant!. Provi-ho uns quants dies i, si no va bé, torni – “És una bona persona”, penso. Li faig un somriure de gratitud i me'n vaig.

A les nits em prenc una pastilla, faig relaxació, reso... D'això de resar en tinc pràctica acumulada; però m'he adonat que fa anys que no ho faig. Poso en pràctica tot el que varem acordar i més. Començava a pensar que aquest malson, mai tan ben dit, no té remei quan, aquest matí m'ha telefonat la Clara.

- Àngela? Sóc la Clara de l'ETT. Que pot passar un moment? Potser tinc alguna cosa per a vostè si encara hi està interessada.
- I tant! A la tarda passaré
- No faci tard, que tinguem temps de parlar amb tranquil·litat.

M'ha agafat un desassossec que no sabia pas com definir: meitat por meitat alegria, i molta gratitud cap a aquella noia eficient i responsable.

- Que tenim noves? – he fet només entrar. La Clara s'ha aixecat, ha agafat la bossa i m'ha dit, posant-se al meu costat: “anem a fer un cafè”; i tot seguit hem sortit i hem anat a la cafeteria del costat. Jo, s'ha de dir, m'he quedat tota intrigada, però l'he deixat fer.
- Aquest matí quan he vingut a esmorzar – ha fet la Clara com si expliqués un secret – he conegut una senyora que m'ha preguntat si sé d'algú que pugui passar les nits a casa seva perquè té el pare gran i com que tot el dia està sol, a les nits té ganes de conversa, i, diu, que de tant en tant, canta jotes i vol que l'aplaudeixin, i els veïns ja s'han queixat. Com ho veu?
- Això de cantar jotes?
- No dona; anar a dormir a casa d'aquesta senyora per donar conversa al pare i controlar-lo una mica.
- Sóc soltera jo!
- I què hi té a veure això?
- Hi té a veure que potser voldrà que les jotes les ballem tots dos, i si fins ara no m'he estrenat... en això del ball vull dir, no ho faré pas ara. Quants anys té aquest senyor?
- Setanta.
- I sap si, a banda d'aquestes dèries, està bé de salut?
- No m'ha dit el contrari. M'ha semblat una senyora educada i amb possibilitats econòmiques; em fa l'efecte que pagarà bé – la Clara se m'ha apropat i gairebé a

cau d'orella m'ha dit – en negre és clar. Pot ser una bona cosa, perquè trobar-li una feina en què cotitzi a Hisenda pot ser difícil.

- Que sap si parla català aquest senyor? Com que canta jotes penso que deu ser d'Aragó.
- Pel que m'ha dit la filla porta aquí tota la vida.
- Potser és nostàlgia. No tinc cap prejudici jo amb la gent que ha vingut de fora; nomes ho deia perquè si haig de parlar castellà tota la nit em semblarà que no sóc jo, i si s'ha de ballar ...
- Miri, Àngela, li dono el telèfon d'aquesta senyora, es diu Maria Lluïsa, i si s'entenen ja té una feina de vigilant nocturna, com vostè volia – la Clara s'aixeca, amb una revolada passa pel taulell, paga la consumissió, i em diu fent un gest de comiat amb la mà.
- Si hi ha res ja sap on sóc.

Aquesta nit, ni que hagués pogut, no hauria pas aclucat l'ull. Ves, passar la nit amb un home, sols, a la seva habitació mentre tots dormen... El papà no m'ho hauria permès mai; tan primmirat com era amb la bona reputació: “i a més de ser-ho, cal semblar-ho”. Ni tan sols em va deixar festejar mai. Ni amb el Màrius, el seu assistent, que prou era de bona família i venia molt per casa. Quan va veure que ens miràvem de bon ull, el va fer traslladar cuita-corrents, i es va assegurar que li n'assignessin un de prou babau que a mi no em fer pesa. Ja faria riure, jo que he dejunat tota la vida, a aquestes alçades... Ep, mai se sap.

CARME TULON I ARFELIS

Neix a Almacelles (Segrià) però resideix a Barcelona des dels 13 anys. És tècnica vocal i logopeda i com a tal ha publicat *La Veu* (1995) Columna Edicions; *La Voz, técnica vocal para la rehabilitación de la voz en las disfonías funcionales* (2000) i *Cantar y Hablar* (2005) Editorial Paidotribo.

Quan la professió li ho permet, treballa la poesia i la narrativa. El Cep i la Nansa li ha publicat el poemari *Combat de Silencis* (2007), *Inspeccions, Obvietats i Impertinències, aforismes* (2008) i el poemari *La Claror de les Ombres* (2010). La seva obra ha obtingut diversos guardons, darrerament en el VI Certamen de Poesia Catalana, de Viladecans 2008; Jocs Florals de Perpinyà (2008); IX Premi de Relats Breus per a Dones, Sant Joan Despí (2009) i XVI Premi Vent de Port de Contes, Tremp (2009). Està ultimant la seva primera novel·la.

Com un costum ben arrelat a la meva vida, aquell matí va sonar el despertador. En un primer moment, em va semblar que mil destrals em mortificaven el cervell, però aquesta percepció només va durar uns segons. Vaig treure la mà de dintre l'escalforeta del llit, i vaig començar a donar manotades, amunt i avall, fins que vaig aconseguir fer callar el mortífer aparell.

Ja estava jo a punt per aixecar-me del llit, quan, de sobte, em va arribar la pensada més dolça de la setmana: Però si som dissabte!. Bé!. No he d'anar a treballar!. Avui no cal treballar!. Podria deixar-me acaronar pels llençols una bona estona més, podria encongir-me i estirar-me, i donar tombs. Podria pensar sense presses...Podria reproduir vivències, somiar en desitjos, canviar passats, tornar-los a capgirar, pensar com seria el futur, planificar la setmana, què faria, què em posaria, no pensar en el talòs del meu cap, que em treia de polleguera...Això sí que era felicitat!.

Vaig començar a pensar la llista de coses que faria: Em llevaria, avui podria eixugar-me bé els cabells, sense pressa, passar-m'hi la planxa, anar a esmorzar a la cafeteria, tot llegint el diari, una de les meves passions, i que per culpa de la feina només la podia fer els dissabtes, donar un tomb pel nou parc, anar a veure aquella exposició que feia temps que hi volia anar, fer el dinar,...

Vaig estirar-me de cames, i de cop i volta i sense voler, vaig tocar quelcom. Quin ensurt!. Em vaig anar tombant, i poc a poc vaig anar arrossegant la cama cap aquell punt sense gosar mirar. No era un objecte, no!. No era un mitjó que rodava pels peus del llit, no!. No era la bossa d'aigua calenta que em posava de vegades per escalfar-me, no!. Em vaig quedar glaçada, encarcarada. Havia tocat pell!. Pell i pèls!. Pell, pèls i ossos! I dits!: Un peu!. De mica en mica, vaig anar desplaçant l'esguard cap al lateral, i, efectivament, hi havia un home dormint al meu llit.

Vaig fer un crit esgarrifós, però l'home ni tan sols es va despertar. Es va moure una mica al llit, va bellugar una mà, com si espantés una mosca, i va començar a executar una melodia. Una melodia de roncs, és clar, primer suaument, i després anant prenent força a mida que s'anava endinsant en el somni.

Em vaig aixecar corrents del llit, tot mirant de reüll l'home, i vaig sortir tal com anava, amb la camisa de dormir, al replà de casa. Havia de trucar algú!. Trucaria a la veïna!. Sí,

és clar!. Vaig prémer el timbre de la seva porta insistentment, però ningú no em va contestar. Ah!, ara que ho recordava, se n'havien anat el cap de setmana a l'apartament que tenien a la platja!.

-“I ara que faig?”- em vaig preguntar. Havia de tornar a casa. No podia pas anar pel món d'aquella manera. I així ho vaig fer: Amb recança, i de puntetes, sense fer soroll, vaig tornar a entrar a casa. Vaig anar cap el menjador, i em vaig apropar al mòbil. Havia de trucar a qui fos, a la policia, què hi podia fer aquell intrús jaient al meu costat?

Vaig començar a marcar el número de la comissaria, quan em va colpejar súbitament una idea, que em paralitzà. Què havia fet jo la nit passada?. On havia estat?. Havia begut massa?. Hauria fet alguna bogeria?. Als meus cinquanta i tants anys ja començava a ser grandeta per fer segons què, però qui lo sa?. Quan una està contenta i alegre, mai no se sap...El cert és que ara tenia el cap ben espès, no podia pensar amb rapidesa degut al shock i al “cubata” de la nit. O als “cubates” de la nit? Quants van ser?. Ara ho veia tot com en una boirina. Recordava que varem anar a sopar amb unes amigues per celebrar l'aniversari de la Teresa. Sí, sí, al Balanci, i d'allí varem anar a prendre unes copes.

S'havia concentrat molta gent en aquell local nocturn, estàvem prets com les sardines en una llauna, sí, recordo que hi havia moltes dones i força homes. Potser havia lligat amb algú?. Crec que no. Encara que, ara que ho pensava, potser aquell home, sí aquell tipus panxut, amb caçadora de cuir, va intentar apropar-se..., sí, és possible, encara que no, ara que ho recordo em va recollir el fulard que havia caigut a terra, i així, de lluny, darrera la seva panxa, me'l va tornar, però després va tornar amb els seus amics.

Què va passar després?. Ah, sí, també vam estar xerrant amb uns països simpàtics. Com es deien?. Paco, Pep, Guillem, crec. Però no, només varem fer broma i riure una estona, i prou. Quan ens cansàrem, marxàrem cap a casa, Almenys, així ho crec...

Mentre pensava en la nit passada em vaig anar tranquil·litzant de mica en mica. Vaig deixar el mòbil i vaig retornar a l'habitació. Em vaig apropar a poc a poc al llit. Vaig mirar l'home. Seguia desgranant aquella estúpida melodia. Em vaig apropar més. El tipus treia el nas per damunt dels llençols. Tenia el front ample. Tan ample que se li barrejava amb la part immediatament superior de la closca. I aquesta, amb la que seguia. Després apuntaven alguns cabells, uns negres, molts d'altres blancs, i que ara estaven testos, i descansaven tristos i afligits damunt del coixí.

Vaig seguir mirant-lo perquè, no sabia què, però hi havia quelcom familiar a la seva cara. Aquella cara no m'era desconeguda del tot. Aquells trets em recordaven algú. Aquell nas rodó, aquells llavis prims, les celles poblades, les orelles, aquelles ulleres al voltant dels ulls, les arrugues que se li dibuixaven a la cara... Qui podia ser? I sobretot: Què feia al meu llit?.

Em vaig encaminar de nou cap el menjador decidida per trucar a la policia. Però com els ho podria explicar? Vaig rumiar. De bon segur que se'n riurien de mi i pensarien que estava boja. Seria millor despertar d'una punyetera vegada aquest paio i preguntar-li què fa a casa meva. De tota manera, semblava bastant inofensiu!.

Vaig desfer els passos que havia caminat, i em vaig presentar un altre cop a l'habitació. Potser trobaria alguna pista, potser mirant-lo descobria alguna cosa.

Vaig entrar a l'habitació i em vaig acostar al llit, ara decidida i amb menys por. Vaig aixecar una mica el llençol, i vaig veure que portava un pijama comprat a la botiga dels xinesos, que tant proliferaven ara pel barri. El pijama era de color blau marí amb un estampat ple d'ovelles, i que em resultava també molt familiar. Vaig seguir estirant del llençol i vaig observar que l'home estava doblegat sobre sí mateix, i no era pas massa alt. Venia a ser com jo, però tenia uns dits grassos pel seu cos.

El vaig tornar a tapar, i li vaig dir:

- Escolti, escolti-

El tipus va obrir els ulls, em mirà, els va tancar de nou, es va girar, i es quedà d'esquena a mi.

- Txis, Txis, escolti, oiga!- vaig dir mentre li tocava l'espatlla que m'oferia.

L'home es va girar i em deixar anar a boca de canó:

- Vols deixar-me tranquil?-

Però on s'haurà vist?. A sobre de pocavergonya, mal educat-. Vaig pensar jo, tota indignada.

- Però vostè què fa aquí?- Vaig cridar.

Però vaig callar tot seguir. Aquella véu ...em resultava tan familiar...però encara més familiar em semblà aquell to entre autoritari i desconsiderat.

Mentrestant, vaig començar a bussejar a la meua memòria. Estava a casa amb un individu que el coneixia, n'estava segura, però era de fa poc o de temps enrere que el coneixia?. No podia situar-lo. Vaig anar a la cuina, i vaig començar a preparar-me un cafè. Potser així podria aclarir l'embull del meu cap, i veure-hi més clar.

Un cop vaig tenir el cafè a punt, vaig seure a la taula, i mentre em reconfortava amb el meu cafè Express i anava sentint encara de rerefons dels seus roncs, em vaig posar a rumiar què hi havia de familiar en aquells trets.

Distretament, vaig tombar el cap, i els meus ulls es van fixar en les fotografies que estaven abandonades, ja feia uns quans anys, al damunt d'un prestatge, i que estaven una mica polsoses. Hi havia fotos meves, de quan era jove, imatges d'un nen, del meu fill, en diferents etapes de la seva vida. Però en alguna fotografia hi apareixia també un home que s'assemblava sorprenentment al que dormia al meu llit, encara que molt més jove i amb cabell!.

- No es possible!- gairebé vaig cridar. Em vaig aixecar com travessada per un llamp.
- Aquest home és el meu marit!. Marit?. Tinc marit jo?.

Aquesta constatació em deixà perplexa. Però era evident. ¡Aquell home era el meu marit!. Què havia succeït? . Per què no el reconeixia?.

De mica en mica se m'havien anat desentelant les teranyines del meu cervell. Què havia succeït perquè no recordés el meu home?. Amb tristor, em van venir al cap tot de flashos, flashos del que havia estat la meua vida amb ell: Quan ens van conèixer a la feina, teníem 20 anys, l'enamorament, el festeig, l'any i mig d'espera mentre ell feia la mili a Canàries, el casament a la Colònia Güell, el fill, l'Andreu, la vida amb el fill, la seva escola i la Universitat, i finalment el seu adéu, quan se'n va anar de casa amb uns amics.

Havien anat passant els dies, els anys, un rere l'altre, gairebé sempre iguals, gairebé sempre repetits. La vida s'havia anat convertint en una monotonia. L'amor inicial s'havia tornat en rutina, i després en indiferència. Ja parlàvem cada cop menys, la televisió s'havia convertit en el nostre vas comunicant, l'arma silenciosa que anava segellant el nostre aïllament.

Seguíem junts, seguíem compartint casa, llit i nevera. Des que l'Andreu marxà de casa ja no teníem ni tan sols la seva excusa per parlar-nos. Cadascú feia la seva vida sense

donar massa explicacions a l'altre, ja ens anava bé, però de mica en mica el meu home s'havia anat allunyant de la meua vida i jo de la seva fins arribar a ignorar la seva presència i ell la meua.

Amb el temps havia oblidat els trets del seu rostre perquè ja no ens miràvem mai. Amb el temps havia après a oblidar la seva olor perquè ja mai no estàvem suficientment a prop. El seu tacte havia estat substituït per la fredor del no res. Havia oblidat el so de la seva veu perquè havíem construït un món on no hi habitaven les paraules: Si era necessari emetíem uns sons estranys per dir-nos el que resultava imprescindible. Ens havíem convertit en dos éssers invisibles l'un per l'altre...encara que ell fos el meu home i jo la seva dona.

Em vaig acostar a ell, poc a poc, i em vaig quedar palplantada a la seva vora, tot mirant-lo, volent veure l'home que un dia jo havia estimat. Després em vaig ajeure al seu costat, i vaig voler tornar enrere, desfer aquella espiral d'oblit. Però no vaig poder: Havia oblidat com s'estimava.

El març avançat se'ls feia present en l'espurneig groc de la mimosa, en el seguici esblaimat d'argelagues i coronilles, estremides per un vent capvespral.

S'acostumaren aviat a la llum dels primers foscants quan els colors s'ablanien en tot de matisos rogencs i terrossos mentre defugien la pols i es tapaven amb un mocador que, com si fos una esclavina, les cobria fins la cintura.

Havien de fer el camí de nit per ser-hi de matinada. Caminaven a poc a poc per la carretera clapejada de sots que en la foscor esdevenia feréstega i tenebrosa. La lluna, tot i l'esmoreïda llum, n'amorosia l'aspecte sinistre ple d'ombres i de pors i feia més fàcil la caminada.

El cel, color de plom, s'anava enfosquint. La pols feia remolins arran de terra i l'herbei ballava un ritme sense compàs. El renou de les garses cridaires les acompanyava. Lluny sentien el lladruc enrogallat d'un gos.

Pels voltants del mas de Garreta els va venir una fortor de bestiar, de fems. Vora el barranc de la Boella, quan ja gairebé el campanar desapareixia darrere d'elles, es van treure el dol entre uns garrofers. Embolcallaren les mitges i els vestits negres, ja una mica deslluïts, amb un tros de tarlatana i ho posaren tot dins del senalló. Es llevaren el mocador del cap i amb els dits s'estarrufaren els cabells. Els colors de les robes les rejoyeniren i, sota les jaquetes de llana gruixuda, eren evidents uns cossos encara joves.

La mare descabdellava records de la infantesa de l'Antonio. Tardes de pa amb oli i sucre, cames esgarrinxades, trescant amunt i avall pel poble. El pica-paret i l'eixarranca, els crits de la gallineta cega, la cluca d'amagar i el cavall fort, i en tornar cap a casa, esparracat i brut, encara en temps per jugar al pedra-paper-tisora.

Recordava com el bressolava de menut en posar-lo al llit, mentre fugien els capvespres i el traüt del carrer s'apagava. Llavors en una mena de someig, entonava les cançons de bressol que havia après a sa casa. Tenia una veu més aviat greu, tot i així les cantarelles, plenes de melangia, tenien l'encís del son.

De més gran, quan va anar a aprendre de lletra, la mestra li havia dit que el seu fill era molt llest perquè havia après les quatre regles més aviat que els altres nens de l'escola. Ella se'n va sentir cofoia.

Quan arribava el bon temps corria camí de l'ermita a buscar mallerengues i jugava a comptar teuladins i espantar tudons. A casa tenia una cadenera que havia portat son pare, però ell s'estimava més els ocells fora gàbia.

La vida de sa mare tenia sentit perquè els records no havien mort. Els havia retingut, els havia protegit de l'oblit.

Des que la guerra acabà, no tenien notícia certa d'on podia ser. Corrien veus que, des de la frontera, els havien dut cap a Huelva en un vaixell, després d'haver estat a Argelès o que els podrien haver portat a Tarragona.

Va ser el metge, conegut de casa de tota la vida, home de rialla bonhomiosa i tarannà pacífic, qui el va reconèixer a Pilats i va fer saber a la família que l'Antonio havia agafat la grip i que aviat se l'emportarien cap a Barcelona.

Les dones van estar a l'aguait de les noves. Va ser la Isabel de les Pomes, una coneguda que baixava els dilluns al mercat i que tenia l'home empresonat, qui els va dir que al dia següent traslladarien un grup.

Les dues dones continuaren carretera avall, tot pensant en allò que no li podrien explicar i no podrien, mentre els ressonava la veu d'espigueta de la nena que, en acomiadar-se, els havia dit que fessin un petó al pare.

Tal vegada a la dona de l'Antonio li venia al cap com es va encaterinar d'ella i com una tarda d'estiu a la Boca de la Mina se li va declarar. Ella duia un vestit malva enrivetat amb un fistó de color més pujat i ell, de fil, de tons pàl·lids que tant li esqueien, mentre xarrupaven aigua d'anissos.

Feien patxoca, joves i ben plantats. Es delien per trobar-se i mirant-se de reüll, endiumenjats i polits, anaven al cinema. Després l'acompanyava a casa i quedaven per la setmana següent. Així va ser el festeig i així eren feliços. Des d'aleshores havien passat uns quants estius i, malgrat que tot s'havia capgirat, li costava ben poc de sentir el perfum embafador del gessamí que, en bufar la marinada, omplia el rafal del mas. Li agradava la flaire de l'herba abellera, tarongina com en deia l'Antonio. Es delia per la sentor de l'alfàbrega en travessar les pebroteres per anar a triar bajoques. I quan els fruiters eren plens a cor què vols i abellia posar-se una clàudia a la boca per tal que a poc a poc s'anés desfent, l'Antonio va marxar.

Va ser una matinada de juliol, després d'una nit de pluja. Feia olor de terra mullada i les figueres paleres que flanquejaven el camí, estret i ple de revolts, lluien cofoies. Marit i muller es van abraçar per última vegada. Eren prop de la bassa, la nena dormia encara i el sol eixia per entre les aspres fulles de nesprera.

Alguns companys havien marxat amb la família, però ell va voler que la filla es quedés amb la mare. Volia per a ella la nit de reis i la foguera de sant Joan, les olors del camp i del bosc, les serenates de grills a les nits d'estiu, els estols d'estornells a la tardor i de falciots a la primavera, qui sap si alguna ballada de sardanes o bé les caramelles per pasqua. Els avis li explicarien facècies i contes, costums i rutines que la lligarien al passat i l'arrelarien a la terra, ells agombolarien la família i, algun dia, ell tornaria.

El camí era llarg, tanmateix no se'ls feia feixuc. Tocant als Antigons, aprofitaren per reposar una mica i fer un mos. Hi havia una alzina a tocar del camí i més enllà un camp voltat de filferro espinós on es dibuixaven uns ametllers florits. Eren prop de la Canonja. Com una troca que es va descabdellant, els records s'esmicolaven, tanmateix només un desig: veure l'Antonio, el fill i el marit.

Feia molt de fred, però no en feien esment. Callaven.

El contorn de la ciutat es dreçava davant d'elles confusament. Xemeneies, teulats, finestres. I amb la llum esgrogueïda d'algun fanal, enfilaren cap a la rambla. Trencaren pel carrer de sant Agustí fins la pujada de Misericòrdia.

L'emoció i el neguit els feia bategar el cor, el bleix féu aturar-les a la cantonada del carreró de Cavallers.

L'escarritx d'una porta les espantà. Brutícia arreu, ferum de pixum, gats escanyolits buscant de menjar, porticons batent, portes esbotzades, persianes esventrades. Els carrers esdevenien indrets humits i llefiscosos, desolats i tristos.

El vent bufava pels entreforcs i elles agraïen l'empara de les cases que els feien recer. Eren a prop. Al capdamunt del carrer de la Nau ja entrarien a la plaça del Rei.

La torre emergia d'entre la foscor. El que havia estat el pretori d'August s'havia convertit en la presó de la vergonya, llar dels darrers esclats de vida.

Miraven el reixat de les finestres i els carreus com pintats de sutge. Estaven contentes d'haver arribat fins allà després de caminar més de quatre hores.

S'assegueren a les escales de la Trinitat. S'arreglaren els cabells embullats i es taparen bé amb la bufanda i la faldilla de franel·la que, amb les cames doblegades, els arribava fins als peus. Una xica els va oferir un tros de xarpellera per seure-hi damunt.

La plaça semblava buida, tanmateix arrambades a les parets hi havia grups de dones que, encongides per l'oratge i embolcallades amb mocadors d'abric, esperaven. No es distingien les fesomies. Hi havia un xiquet que dormia amb el cap a la falda de sa mare. Arraulides intentaven no abaltir-se. Prop d'elles, una dona ja gran que duia una manteleta molt gruixuda, els oferí secallons i elles tragueren un parell de taronges i un bocí de pa. Venia de Duesaigües i era parenta de l'Elisa Cardó, la noia afusellada feia unes setmanes, quan encara hi havia presoneres a Pilats.

El Diario Español de Tarragona duia des de febrer del 39 el llistat de les execucions i les dates dels consells de guerra. Cada dia llegien diverses vegades els noms i cognoms, primer amb un calfred que quasi les immobilitzava i, després del primer cop d'ull, més acuradament i lenta, per tal d'assegurar-se que l'Antonio no hi era.

La dona de la manteleta hi tenia un nebot; un noi de 20 anys que havia estat a la Punxa i d'allà l'havien traslladat a Pilats. En una carta contava que era afortunat de ser a la planta baixa, on hi havia altres tipus de condemnats, lluny de les cel·les dels qui estaven en capilla i de les latrines on no hi havia cap ventilació. Al soterrani feia més fred i era ple de xinxes i paparres i molts dels presos tenien sarna.

La mare de l'Antonio mirava la finestra de l'últim pis on s'havia apagat la llum. Potser era la sala 1ª, on hi havia els condemnats a mort o tal vegada era el despatx d'un oficial. Li costava imaginar-se l'entrellat de passadissos i escales plenes d'homes de bona fe que s'havien cregut allò de que no havien de patir si no tenien las manos manchadas de sangre. Uns venien de la presó de Lleida o de la de Reus, altres de Saragossa o de més lluny.

L'Antonio no havia escrit cap carta des que era a Pilats o almenys elles no n'havien rebut cap. Tampoc no sabien del cert si el portarien a la Model o no. Tanmateix intentarien que el viatge no fos debades i demanarien veure'l en cas que es quedés a Tarragona. Sentien remorejar les onades. Potser ell també les sentia. Començava a clarejar, quan tot

d'una se sentí: "¡Arriba España!, ¡Viva Franco!". Ningú no es va moure, ningú no va dir res. Llavors el riure burleta d'algú les va esporuguir, i en la mitja llum, una veu escardalenca va cridar:

- ¡Picadillo vamos a hacer con la carne de estas rojas!

A l'extrem de la plaça va aparèixer un uniforme, el cinturó del qual brillava en la foscor. Una vella es va alçar i, tentinejant, va apropar-s'hi. Pels gestos que es veien, devia riure-se'n. Després de l'atzagaiada, la dona, capcota, va tornar al lloc on era.

Duia un mocador de fer farcells sota el braç. Les altres dones miraven esbalaïdes i tot i la basarda, calia estar alerta, perquè quan la porta s'obris s'havien d'afanyar per tal d'apropar-s'hi i veure'ls.

La mare no li podria donar una carmanyola de fideus que tant li agradaven, ni allargar-li una mudada, ni un paquet de picadura, qui sap si ni tan sols mirar-se. No es dirien res i per damunt de tot ell no havia de sospitar que el seu pare havia mort. L'Antonio, el dia abans de marxar, va deixar-li una carta damunt la taula del menjador. Son pare la va llegir dies més tard. Els dos sabien que, tot i les paraules triades, el garbuix de sentiments tenia regust de comiat.

Molts cops n'havien fet raons del perquè havia entrat al sindicat. L'Antonio li deia i li repetia:
- Pare, no s'hi encaparrí més. Tot anirà bé.

Però al vell li semblava que tot era una mica embarbussat i que, tal vegada, l'Antonio no li deia tota la veritat. I va ser que, en esclatar la guerra, el pare va adonar-se'n que el fill tenia les de perdre i va avisar les dones de la casa, que si l'empresonaven, ell mai no l'aniria a veure. I així va ser que es tancà en la tristor i l'enyor i, com una llumeneta, s'anà apagant.

Tot d'una, se sentí una escridassada, que, com un esmolet, va esquinçar el silenci. El cor els va fer un salt i van repetir-se que no plorarien en veure'l.

Llavors un xic, que devia fer el soldat, obrí la porta de bat a bat. Al cancell, un grup d'homes esperava, mentre a fora, les dones s'arreglegaren fent una mitja lluna. Ningú no va dir res. Una d'elles anava amb el seu fill, d'uns nou o deu anys, que no parava de fer preguntes. Parlaven amb accent andalús i pel que deien portaven més d'una nit dormint al ras.

Tot succeïa amb rapidesa. Els homes anaven sortint d'un a un, esmaperduts. Obria el pas un home camacurt, amb un mostatxo ben negre, cofoi de dur un fusell a l'espatlla ballant-li d'un costat a l'altre al ritme de les seves passes curtes.

A mitja filera, va aparèixer l'Antonio, amb un aspecte reblanit. Ben afaitat. Elles van veure com la seva mirava les cercava. Els seus crits s'afegiren al de les altres dones.

Darrera seu, un xic força alt, galtavermell. Duia un jersei ratat i, al seu davant, l'Antonio semblava més baix del que era.

Mirades de mares, fills, marits, mullers.

El camió els esperava a pocs metres amb la portella darrere oberta i una vela descolorida que es bufava pel vent. Van haver d'estrènyer-se per cabre-hi. Les dones s'hi aproparen, però el del fusell les va apartar de males maneres.

La cridòria va omplir la plaça mentre els homes pujaven al camió que arrencà a batzegades. Després s'encarà cap a la baixada del Patriarca. Elles s'empenyien i cridaven els seus homes fent-los senyals amb els braços. Algú va amollar un cistell de vímet i la fruita de dins s'escampà fins ser esclafada.

Dones de mans aspres, hereves del treball feixuc, corrien com rocs que rodolen tartera avall. Mares de rostres solcats, esposes gairebé adolescents, crits que escardaven la veu i ressonaven com pregàries que volen ser escoltades.

El camió avançava amb dificultat i en arribar a la cruïlla del carrer de l'Enrajolat, va agafar embranzida. El rumrumeig del motor apagava els esgarips i els plors i la cridòria s'anava esfilagarsant. Inevitablement i lenta, el vehicle s'esborrava.

La dona i la mare de l'Antonio i les dones, mares, germanes d'altres antonios, palplantades, esguardaren el mar. No van saber quanta estona hi van quedar embadocades. L'aire, fred i adolorit, els fregava la cara. El sol eixia i enrogia el cel. No es coneixien i, malgrat tot, un camió atrotinat i vell les havia unit per sempre. Se'ls havia endut la seva joventut i la infantesa de llurs filles i fills, tanmateix la mirada dels seus homes no la podrien foragitar del seus cors i mai ningú no els hi podria furta. S'havien alliberat de records feixucs i sentiments enganxifosos i només viurien per esperar em un temps que s'anava esllavissant.

Les llàgrimes els lliscaven cara avall i van esperar fins assossegar-se. Tal volta esperaven tornar-lo a veure, potser van tancar els ulls i van imaginar-s'ho. Tal vegada l'Antonio mirava els tamarius i sentia l'olor d'algues i cargolines i es consolaven pensant que, entre tot aquell desgavell, el mar els unia. Es van deixar endur pel desig i la imaginació i van voler que d'aquell mar argentat en sortís una silueta que les saludés amb la mà i les cridés per marxar cap al desconegut, plegats. O qui sap, si per escapolar-se i fugir de la vergonya.

Pel carrer de Santa Anna van veure baixar un capellà. Entrà a la plaça i de sobte el somni s'aturà. La sotana li resplendia com pissarra damunt les llambordes fosques. Repicaven les campanes. Era trenc d'alba. Tanmateix no sabien si de quan eren joves o d'un temps present, aspre i rovellat.

Mesos més tard, el 9 de juny es publicava la data del consell de guerra. L'Antonio i molts d'altres van ser condemnats a mort el 18 d'aquell mes. Anys després, la filla de l'Antonio, ma mare, em contà aquesta història.

El silenci envaeix l'estança.

A la ràdio, la veu vellutada de la Gheorghiu sembla plorar quan bressola
O mio babbino caro , oh el meu pare estimat,
mi piace e bello, bello;si, si ci voglio andare, E se l'ami indamo sul ponte vecchio. Ma per
buttarmi in Arno...
em sembla maco, tan ben posat...
Mi struggo e mi tormento. O Dio! Vorrei morir...
Babbo! Pieta, pieta! Babbo! Pieta, pieta!
Oh pare estimat!

Jo afegeixo:

.....oh avi estimat!

M. PILAR LÓPEZ BASTIDA

Sóc nascuda a Reus, professora en un institut de secundària de la comarca del Baix Camp i, tot i que no imparteixo classes de literatura catalana ni castellana, m'agrada llegir i escriure, preferentment en català.

Des de fa uns tres anys presento relats en concursos literaris convocats arreu del país i he obtingut alguns premis, els quals, sens dubte, m'han esperonat a continuar escrivint.

Participo en el Club de Lectura de la Biblioteca Municipal Xavier Amorós de Reus i col·laboro en els actes que s'hi organitzen per tal de motivar el gust per la lectura i l'escriptura del català.

L'odiós despertador sonava, insistent, difuminant la fina línia divisòria entre la realitat i el món agosarat dels somnis. La nit, només ella, em proporcionava el descans merescut a una vida malmesa. La fosca, el llit, dormir ... eren els meus fervents aliats per no parar boja en un món que m'havia girat l'esquena des de feia molt de temps.

Quan em vaig llevar, ell ja no hi era. M'havia deixat l'esmorzar preparat i una nota escrita, amb lletra menuda i arrencada, que hi deia: t'estimo. Un calfred em va recórrer tot el cos. Ell sempre tan amable, i tan atent després d'X.

Va ser davant del mirall, mentre em pentinava per anar a treballar, quan vaig començar a notar aquell canvi, aquella petita modificació en el meu cos. Durant uns instants, que em varen semblar interminables, la meua cara es va desdibuixar, diluir, en una fesomia borrosa que no reconeixia. Atemorida, em vaig asseure en un tamboret de plàstic blanc que hi havia al costat de la banyera. Una suor freda em va amarrar tot el cos, i vaig començar a tremolar. Al cap d'una estona de sentir, només, la meua respiració cansada, em vaig voler convèncer de que no hi havia res de què preocupar-se. Havia tingut una mena d'al·lucinació esperpèntica deguda, segurament, a la meua anèmia.

Mentre anava cap a la feina, d'esma, notava el pes desmesurat de meua bossa, de l'abric, de les botes. Fins i tot la bufanda em feia nosa. Una nosa desconeguda, incipient, difícil de calibrar.

- Fas mala cara- em va dir l' Ariadna- hauries de demanar la baixa i descansar.
- Ell pensa que he de continuar treballant, tenim una hipoteca per pagar. Ell diu que no em puc permetre la baixa mentre ell sigui a l'atur.
- Ell, ell, ell ... i tu?

Va ser aleshores quan vaig notar una altra fiblada que em va fer perdre el món de vista. Quan vaig recuperar el sentit estava estirada al sofà de la sala de personal, en Jofre m'hi havia dut, i l'Ariadna em mirava d'una manera estranya.

- No sembles tu- em va dir atansant-me un vas d'aigua.

A casa no en vaig dir res de l'incident, ell estava atent, afalagador, com sempre després d'X, fins i tot havia preparat el sopar. Em va fer sentir com una reina, però com més s'esforçava ell, més augmentaven els símptomes d'aquella mena de malaltia incipient.

Va ser mentre em despullava que en vaig tenir la certesa. M'havia contagiats. El virus que tenia dins meu havia aconseguit el seu propòsit, estava contaminada. La meua pell se m'havia tornat transparent, translúcida. A simple vista es veia el torrent sanguini, la composició dels músculs, el meu fetge, els ronyons, el cor que batejava amb una força inusitada... Tot era al seu lloc, però res no era igual.

Quan la seva mà càlida em va buscar sota els llençols, vaig pensar que se n'adonaria, que m'estava desdibuixant, però ell no va veure res, i em va fer seva, molt tendre com sempre, després d'X.

A l'endemà tenia por de mirar-me al mirall, i el vaig obviar com si fos una visita inoportuna. Sense pintar-me ni posar-me maquillatge, em vaig presentar a l'oficina amb els cabells recollits amb una matussera cua de cavall, coll alt, mitges de llana negres i botes de taló fi. Anava tota tapada perquè no volia que ningú s'adonés del meu mal.

La meua malaltia va anar avançant, d'una manera silenciosa però implacable al llarg del temps fins a transformar-me en una dona completament invisible.

Com una ànima en pena passava per la vida de costat, sense fer remor, perquè jo era diferent de totes les dones, a ulls del món m'havia convertit en un ser gairebé invisible. Només ell continuava veient-me amb una normalitat esbalaïdora.

Les nits. Només em quedaven les nits per retrobar-me amb mi mateixa. Els somnis, com una teranyina evolucionant, em tornaven el meu cos real, la meua fesomia, la meua personalitat. En aquell reialme esquixat de microscòpics cosmos tornava a ser jo, la persona, la dona, l' ésser humà i la malaltia remetia fins l'endemà.

Mentre ell dormia la nit sencera, jo m'abandonava a un altre món, de nits esplèndides on els estels brillaven amb la puresa del diamant. L'aire embriac d'aquell món em seduïa cada vegada més perquè flairava a llibertat.

Després, però, de cada visita a aquell país estrany, l'endemà tenia por d'emmirallar-me perquè la meua fesomia es perdia en la immensitat del no res i jo tenia por de que d'un moment a l'altre el meu cos es difuminés del tot. I el jorn tan temut no va trigar gaire a arribar. L'horror s'havia produït: A l'altra banda de l'espill no m'esperava cap imatge. Jo havia desaparegut. No quedava res de mi, només una espurna que batejava tenaç en una punta del mirall.

Els diaris i la televisió es van fer ressò i informaven, asèptics, del nombre de víctimes que la nova malaltia s'anava cobrant. Una suma de xifres que tenia cada vegada més dígitos i que no es podien esborrar. Rostres que no veiem perquè només eren nombres en una llista interminable que com un degoter es filtrava en una societat paquidèrmica que mirava el brau des de la barrera, atrevint-se només a capejar.

Exactament no sé quan es va produir aquell nou canvi. Només sé que l'espurna que bategava tenaç en una punta de mirall va començar a desenvolupar-se, a madurar, a prendre una forma desconeguda, esfilagarsada i tènue, trista. A l'espill cada dia apareixien noves formes que anaven donant consistència a un rostre i a una figura que no eren els meus.

- Cada dia estàs més guapa! – em va dir ell, besant-me a la boca després d'X.

Però jo no em reconeixia en aquella nova imatge que em tornava el mirall. Tot plegat havia estat una mena de mutació vírica que no m'havia permès pensar en mi mateixa. Estava tan trasbalsada acceptant els canvis que s'havien produït en el meu cos i en el meu entorn, que la meua essència havia quedat dispersa, enredada en les teranyines de l'absurditat.

Quan ell es va despertar després d'X, es va mostrar amorós i comprensiu. Només quan va veure que no hi eren es va tornar a enervar.

- Vols fer el refotut favor de dir-me on són els miralls d'aquesta casa? – va dir amb el puny clos.

- Els he llençat perquè em donaven la imatge d'una altra dona que no era jo.

- Bestieses els miralls sempre tornen la imatge de qui tenen al davant.

Amb paraules dolces, mormolades a cau d'orella ell em va convèncer de que tot eren imaginacions meves i al cap d'un parell de dies els miralls tornaven a lluir, tan freds com sempre, al seu lloc d'origen.

La nit amb els cruixits pesarosos d'angoixes conegudes em va tornar a la calma. I la calma em va donar l'antídoto d'aquella malaltia que m'estava corsecant. N'estava tipa de ser X, una equació sense resoldre. No volia que la meua vida es transformés en una constant incògnita matemàtica. Tenia massa moments X a la meua vida en els que ell alçava el puny i el desfermava damunt la meua pell trasbalsada i blavissa.

La son, dormir, altres mons per a mi sola. Un munt de possibilitats per explorar, de noves

vides per viure. Però era evident, no podia continuar sobrevivint les nits, m'hi havia quedat massa temps com a refugiada d'una guerra sense sentit. No quedava res de mi, el mirall m'ho deia constantment:

- Tu no ets aquesta, busca't i torna!

I em vaig trobar... quan l' Ariadna em va regalar una caixa plena de petits tallets de paper.

- Aquesta ets tu. Recomposa't. T'ho deus a tu mateixa – va dir buidant la caixa damunt la meua taula de l'escriptori de l'oficina.

Al vespre no vaig tornar a casa. Ni a l'endemà ni a l'altre. La meua activitat era frenètica, durant el dia treballava de secretària, mentre que les hores lliures i els vespres els dedicava a recompondre el text.

Quantes més frases enfilava més m'anava tornant el color a la cara i la pell creixia cobrint alta volta tot el meu cos. Els miralls em deien, falta poc, aviat tornaràs a ser tu.

Ell va venir a buscar-me, en diverses ocasions, a suplicar-me que tornés. Sovint em mostrava el puny clos, amenaçador, a punt de desferrar-se, d'altres venia vençut, tendre, com sempre es mostrava després d'X.

Però jo no podia parar, necessitava fer alguna cosa sola, per mi mateixa. I aquesta força nova que creixia dins meu em va ajudar a ignorar-lo.

Em va costar temps, molt de temps, trobar una lògica a aquells mots esmicolats, però, finalment, les paraules i les frases van començar a tenir un significat i un sentit. I vaig recordar que aquell text era un petit conte que havia escrit al principi d'anar-me'n a viure amb ell. L'havia volgut llegir davant dels meus companys de feina, un dia que els vaig convidar a sopar. Però ell, me'l va prendre de les mans i mofant-se el va llegir, esclafint el riure a cada paràgraf, negant un talent que m'era innat però que a ell el molestava, perquè no podia suportar que el contorn de la meua ombra fos més gran que el seu.

I d'una revolada va fer miques el paper, esmicolat en petites porcions, gairebé microscòpiques que l' Ariadna en un descuit d'ell va recollir i va desar dins la seva bossa.

- Sé que un dia un dia ho necessitaràs- em va dir mentre feia descansar la seva mà segura damunt de la meua, tan tremolosa.

Amb el temps ja no vaig necessitar les nits, ni els somnis, ni les seves teranyines evolvents per ser jo mateixa, havia pogut recompondre el text, jo sola. La mà ja no em tremolava i la imatge que rebia del mirall era la meua, tota jo, sencera.

Un vespre fresc de primavera, que flairava a acàcies i a romaní, me'l vaig trobar, a ell, desmillorat i ullerós. Prenent amb força el meu braç, va balbuçar-me alguns mots, d'esma, desorientat:

- Tu tenies raó, els miralls de casa són estranys, en reflexen un altre que no sóc jo.
- Bestieses, els miralls sempre tornen la imatge de qui tenen al davant- vaig contestar-li segura, tibant els llavis.

I desfent-me dels seus dits d'argila, vaig encetar un camí assolellat en plena nit, curull de possibilitats i de somnis que no s'esvairien quan l'aurora em regalés un nou dia.

Relats Breus Any 2010

A mis compañeros, y ya amigos de Murcia:

Mª Isabel, Rosalía, Paco, Menchu, Pedro, Mª José.

y de Onda Mª Carmen Marco.

Por el viaje, tan divertido y precioso que compartimos este verano, durante una semana de julio de 2010 en la bella Croacia.

No tenemos otro mundo al que podemos mudar.

Gabriel García Márquez

Eugènia Emo està dempeus, amb les mans creuades al darrere, el cap lleument vinclat cap al costat dret, recolzant el front al cristall del finestral del menjador.

Des del primer pis de la casa contempla la pastisseria ensucrada del cantó del carrer, entre Sant Pere i Sant Miquel. Té vuitanta-tres anys, i des de fa vuitanta repeteix el mateix gest que ara, i al mateix lloc, mirant la mateixa pastisseria renovada. Fa molts anys recolzava el front al cristall, més avall que ara, -no molt més-, amb la dèria inconscient de deixar les petjades dels pensaments, acció que facilitava que sa mare s'enfadara amb ella amb paraules recriminadores i gest suau l'apartaven, sa mare, polida sempre, passava un drap de cotó blanc, mentre esborrava els senyals de la raó.

Aleshores Eugènia Emo es dirigia cap a la seua habitació. Havia descobert la manera de tancar silenciosa i acurada la porta de la seua cambra per dins, fent un esforç de dits i ganyotes al rostre, els llavis premuts amb aire burleta i plena de seguretat. Li agradava romandre allí, tancada i sola, com una infantil autista social, en aquells temps encara veia els seus pares ben alts, sense alçada cronometrada per mesos i pocs anys, mentre ella creixia. La distància inexacta de la memòria pels morts, li diu que sols eren un poc més alts que ara ho era ella. La mort que fa cinquanta i cinquanta tres anys que la van abandonar.

Cobeja la llunyania darrere el cristall, la buidor del carrer ara que plou, cerca el vaporós miratge dels núvols baixos i humits, i els fils de l'enteniment es fan un rogle imperfecte a la superfície del vidre que la separa del món exterior.

Aquest matí Eugènia Emo deixa esmunyir-se el temps -sempre ho ha fet- s'aparta del finestral sense que li ho diga ja ningú, difon el senyal amb la mà, de venes visibles i ossos delicats, nota com si es fera més petita de cos, com si minvara algun os, pell o cabell. Té la sensació de clevillar-se tota, però està dempeus encara, com la soltera menudeta de tota la vida.

La decoració del menjador no ha canviat massa des de dècades. Sols el paper de les parets, la làmpada i algun retrat present, nascut d'alguna absència perenne. Aquest matí ella està sola, com sempre, amb el seu gos Soroll, junt a d'ella està dormit i ella encara mira el carrer.

Durant els encontres amb la jove de Serveis Socials parlen llargament, tot el llarg que permet una estona prolongada, un dinar, o una tertúlia hivernal, després sempre acaba amb un acomiadament educat i un "No, no necessite res més, gràcies, t'espere divendres"

Les hores moren al metall de les campanes de l'església de l'Assumpció i la pluja continua suau, sense estridències de campanars.

Vigila la cocció del brou dels fideus, i prepara el peix blau d'un segon plat, fa mentre una minúscula ensalada d'enciam i tomata tocadeta -que és més barata al mercat-, el got, el plat, la cullera, la forqueta, el ganivet desgastat de tallar l'aire i el menjar, ho escampa amb parsimònia sense cap pressa. També el menjar per a Soroll està fet, compartiran els fideus i la poca carn de pollastre, dinaran junts, com sempre, des de fa tretze anys, com si ho hagueren fet tota una vida.

Aquell Soroll de quan era menuda, el primer que ella recorda a casa, era blanc amb taques marrons clares, una al costat del cap, com un Gorvatxov de mesura soviètica en desconstrucció, li posaren el nom com a homenatge al pintor Sorolla, que havia sentit parlar son pare, com a important i casolà, i com un mot que significava aldarull i joia. Aquell Soroll anava amb son pare amb el carro tots els matins per a treballar al camp, avisaria el pare si algú li volia furtar l'entrepà, lladraria si albirava qualsevol estrany. Però semblava mut. Son pare optà per deixar-lo a casa, i triar un altre per a la companyia laboral. Així és com el primer Soroll arribà a la seua vida infantil. Hi hagué diferents Sorolls a casa, els recorda totalment, l'any quan van arribar, l'any quan cadascú va morir. Mai va voler saber on els van soterrar. Com en una pel·lícula muda

veu cadascú de tots ells, mai junts els recorda, per separat i successivament van viure, i així els evoca Eugènia Emo en la vellesa sense bellesa. Si no li falla la memòria en aquest instant, sap el nombre exacte de Sorolls, però no el pronuncia ni en silenci, perquè els ha volgut tant que no té cabuda la matemàtica.

Agafa una tela plegada del calaix de l'alcena al menjador, i la desplega a sobre la taula, amb un únic tovalló, blanc, i brodat de l'eixovar, com ha de ser, com li havien ensenyat que sempre seria en els dies de guardar, no sap exactament què. Fora trona lluny una crepitació sobre les fulles del geranis del balcó, un ventet s'alça fresc i humit. El primer Soroll pugna en la memòria per llepar-li la cara i ella, nena i vella, riu i fuig a amagar-se, com fugen els anys antics que s'esmicolen ara al fràgil record d'ella.

Posa els plats damunt la taula, per no tornar-se a alçar, una calma fon l'aire humit interior de la casa, i el got de l'aigua de l'aixeta l'omple de transparència, fa bona oloreta el contingut de la cassoleta que aboca al plat. Però no menja. Acota el cap i junta les mans al front damunt el tapet de la taula que acull els ulls i les parpelles mullades, sembla resar, dormir, tal vegada somniar en una balma, on refugiar-se de nou de l'inconnex.

Passen els minuts sense més so de campanes, la música de percussió suavíssima de la pluja fora. Els dies de pluja fan plorar.

Uns minuts després eleva el cap i agafa la cullera d'alpaca, els fideus tremolen damunt, en el camí indirecte cap a la boca de pergami casolà, però es deté, com si la frontissa s'haguera revelat de sobte. S'alça amb seguretat plena, i camina cap a la cambra de l'habitació on ja no dorm ningú, obre la porta i arriba al llit antic, de fusta arcaica i un poc corcada, massa gran per a la moda d'ara, el matalàs de llana estovada i el somier cobert per una tela descolorida que només veu ella. Tot massa greu, i seu damunt del poc espai que queda lliure. Amb delicadesa exquisida pren Elisenda, Marieta, Candelària i Pep. Arranja la randa dels vestits dels ninos, els estira la tela, com si tingueren fred, com si hagueren crescut de moment les cames i els cossos. Després acarona les galtes d'Empar, Marifé, i la Pepona de cabell esquerdat, com si estigués mudant. Les col·loca mètricament damunt la vànova del llit on fa anys ja no dorm ningú, de color rosa gelada, amb flors blanques de neu morta i ramats d'arbust quasi amagats, envaïda pels anys que tot ho fa arguèllat i clar.

Somriuen tots, amb els ulls tancats o oberts, blaus de mar en calma. Verds d'oliva a

l'estiu, marrons de mel colada, somriuen entre la porcellana, la goma o el cartró. Entre els cabells de mohair de nom exòtic, o de fil quotidià.

Té més de quaranta ninos, cap ploró, ni pixó, ni cagó, tots contents, feliços, com acabats d'alletar, porten sinaues i calçotets brodats per ella fa tants anys!, blancs – com ha de ser- vestits típics regionals, com Candelària que li va portar el seu oncle quan vivia a Canàries abans de la guerra; ninos mudats, sempre de diumenge tranuïtat, quan mai han entrat a la porta de l'església ni passejat pel carrer principal. Abraça Elisenda, que té nom de reina, i abraça Pep de cabell castany i boqueta riallera, també Marifé plena de sal andalusa.

Ara és capaç de plorar, amb tota la força del plor, amb molta més empenta que la pluja que cau al carrer. Mulla el vestit mariner d'un d'ells, de llàgrimes de sal, i el blau intens es fa més intens com un esquitx de mar tacada i tancada.

Ja no pot disposar lliurement del moviment del seu propi cos, tremola amb el plor fent un ressò d'ànimes mortes i inexistents de les nines i dels ninos, els seus companys de vida, que mai falten. Escolta la pluja que embruta els carrers d'aigua i les fulles dels geranis castigades. Sense dèria de res s'alça, deixa lentament els ninos, sense mirar ja els rostres muts i rierols envoltats de cabells rossos, castanys i negres.

Camina cap a la butaca de tela indefinida de temps, on son pare ja major, ocupava l'espai de les vesprades sense feina, fa tants anys! I es deixa caure com si el seu fràgil cos mesurara en calmades tones dels anys passats i viscuts.

Trucarà la jove de l'assistència de Serveis Socials que ja coneix, però no sap si ella es farà càrrec del cos per a fer-lo cendra o soterrar-lo lluny, calladament, però si més no, avisarà a qui pertoca. El darrer Soroll que s'escoltarà en silenci brusent. Les cortines del balcó vigilen el menjador impertorbable, res l'ha alterat en el darrer mig segle. Eugènia Emo ara plora de nou, en silenci –com ha de ser- sempre era així i sempre seria, al seu costat damunt una estoreta d'el·lipsi, com si dormira està Soroll, el gos que avui no menjarà el dinar del dia, malgrat ella ha volgut mantenir la rutina per damunt del dolor.

Les imatges s'ajunten a la memòria, tots els Sorolls marrons, grisos, negres, blancs, que han omplert la seua existència juguen entre ells ara, en un encontre formidable,

sense haver-hi segut contemporanis, les dents blanques de llet i neu i les cues en moviment es confonen i revolten, en una dansa de joia impossible.

Soroll, d'un moment a un altre volarà amb la catifa petita cap a un indret de l'Orient, al Damasc del Simbat, dels gossos sense ànima avorrida de cels i inferns dels humans, se n'anirà com una marca indeleble de les ombres, habitarà un tros de cor d'Eugènia Emo per sempre i menjarà les sobres d'estima i memòria que li resten. Calçarà les calces grosses de les pròpies cames a l'hivern i es pentinarà els cabells blancs i grisos, que adés mirava des de baix, com un sostre d'estima cap a d'ella, perquè ja formarà part d'ella, en el temps de vida que a Eugènia Emo li queda. L'ama que l'amava.

Es fondrà amb la tristesa d'ella, la darrera tristesa que es pot permetre i es permetrà Eugènia Emo, ell serà definitivament l'últim Soroll de la resta de l'existència, repeticions regenerades de la mentida, repeticions disseminades per dècades de vida vella.

S'apropa al finestral, vincla lleugerament el cap, cap a un costat, i el front l'ajusta al cristall en un gest de tendresa, el rellotge expulsa del paradís les hores que li creixien al ventre de metall. S'allunya amb lentitud, i deixa una lleu marca pell de vida, de pensament desesperant.

Se'n va lentament, sense pressa cap al telèfon.

- Sóc Eugènia Emo.....el meu Soroll s'ha mort.....sí t'espere.

Espera una trucada terrible a la porta, una paraula, un adéu definitiu, penja l'aparell, i per un moment acarona tot el seu pelatge de mel colada, Ilustrós i fi, per penúltima vegada.

Si sapiguera utilitzar un CD i poguera olorar amb exactitud la flaire de la música, cercaria un adagio d'Albinoni, el més trist que s'ha creat, i agafaria en clam un concert de Bach a l'orgue, que faria ressonar dins la catedral invisible del cervell. Sentiria la música més dolorosa a l'instant més esquerp, l'elegia més llarga i amarga en la magnànima espera del comiat.

Recorda el passat socarrat, els dimecres de cendra, els adéus obligats, l'esgotament de la consciència i callar en un acte suprem el desesper de l'absoluta soledat que a ningú pot proclamar. El temps s'ha trencat i s'ha aturat. Ja no tindrà horaris per a traure

cap Soroll a defecar, orinar, ni per a fer el seu menjar. Vol reivindicar la soledat absoluta en els ulls fixos cap a d'ell en un comiat impossible, els gestos d'ell muts i la postura quotidiana de la son de cada dia damunt l'estoreta velleta, plena de mentida.

No parlar, no obrir la finestra, no mirar els ulls de ningú, no esplugar cap puça inexistent, no vetllar cap somni desficiós damunt l'estora. Sols queda el silenci, el més trist i adust silenci des d'ara.

Ella mai ha segut depressiva, els depressius són depredadors de l'alegria, assassins de la il·lusió, i ella no té il·lusió ni alegria. Sols està molt trista, i si haguera llegit Neruda, podria escriure els versos més tristos aquest migdia, podria escriure per exemple, la pluja està callada. Eugènia Emo té dret, però, a reivindicar la total tristesa de tots els adéus, un dret inalienable, inqüestionable de tota persona, sense època ni edat, un dret constitucional, decret base del Manifest de l'ONU, que els dirigents es van oblidar de promulgar.

Buidar el cervell a la mentida de les nines que mai moren, somoure des de l'arrel la flor més bella, clausurar per un moment l'espai de llum del dia, amb les parpelles closes, quan la pluja plora fora. Tira d'una manotada la cullera d'alpaca, tota la ràbia concentrada en els detalls que l'envolten, i sap que torna una onada, tot és cíclic, com la placeta de prop de sa casa, com la cullera a terra, com l'estoreta que envolta tot el que estima.

Després, si coneguera el classicisme en la música, posaria Mozart per acomiadar un ser de tretze anys amb una certa alegria, mossegaria els somnis, rellogaria l'idioma cíclic, ple d'expressions construïdes entre el Soroll i ella.

Demà parlarà a soles, obrirà el finestral al sol que sortirà i acaronarà la galta mullada en un gest urgent de primavera i desamparament.

Ha de ser un malson, semblant a la realitat, com havia somniat altres vegades. Les mans fredes, gebrades confirmen la realitat. Tot és un moment oníric ferreny i sarcàstic i hipnòtic. Eugènia Emo no pot trencar l'encís terrible d'escapulari guardat en un calaix de l'alcena, on tot el minúscul es guarda, baluerna arnada d'antigor, on tot cap menys el ressuscitar la calma

Perfum de terra mullada. Resulta impossible esbrinar totes les absències, inclosa aquesta. Un temps de pluja sense idees. Se li representen totes les mirades de gossos benastrucs que ha albirat al llarg de la llarga vida, els propis dels Sorolls i tots els altres; les mirades rialleres, joguinoses, enfadades, reposades, suplicants, com un trencaclosques transparent dins el got d'aigua de l'aixeta que tremolosa veu i es beu. Penques de cel de pluja a punt de caure i no cauen.

Ella és ella, i ja ningú més, els veïns que no coneix, les amigues mortes, a les residències o cuidades a braç partit entre fills i dones immigrants, de dolça pronunciació les paraules. Sols és ella ara, les mans fredes adés i ara, ascendint al no-res recolzant el cos infantil i vell amb postura ancestral. Està segura ara que el món és un cercle, una circumferència buida enmig la qual surten bocins d'aigua freda, sols de vegades dolça, amarga de canonada corrent.

Era sols ahir quan va passar davant el rellotge que vigila els carrers plens de gent, portava Soroll de passeig, negligentment, com si tot fóra estàtic i cert, com la llum del dia, portava una bosseta de plàstic a la butxaca. Ahir es preguntava, que faria ara, si volien eliminar les bosses de plàstic. Hauria d'agafar un paper? , ahir es va quedar pensativa, però hui ja no li importa gens.

La pluja suau fa el cel hermètic, supura melangies a les ciutadanes a la ciutat de lletanies, S'arrauleix a la butaca descolorida de color d'ambre i marbre, i impregna els molls de calma desesperada.

Prompte vindrà la jove de Serveis Socials que ha avisat, se'n durà el cos quiet de Soroll i ella no preguntarà on.

No rebrà cap condol sotragat de ningú, sols un beset de compromís, per part d'ella; no li faran cap missa d'estima i comiat, ni aniversari d'ací un any, si és que ella arriba. No tindrà cap tomba coneguda on dipositar cap flor tendra o seca.

Eugènia Emo rebutjarà els oferiments de tenir de nou un altre Soroll. Està cansada de repeticions, de dir adéu a tothom. De la pluja imbècil que no deixa de caure sense força, per acompanyar la pròpia tristesa vehement.

Demà quan arribe la claror del sol, ja haurà decidit fermament no acceptar res que

respire prop seu, cap propietat que cuidar ni acompanyar, ningun altre ser que alene dins sa casa, mai més.

Demà quan arribe el sol i es difumine la pluja, entrarà silenciosament a la cambra on ja no dorm ningú, tancarà amb un gest ancestral. encetat a les boires primeres de la memòria, agafarà Elisenda, Candelària, Pep, els estirara suaument la roba protegint-los del fred, farà els cabells d'Empar, de Carmensín, i de Marifé, i de trenta ninos més, els amics, fillets estimats que mai abandonen a ningú en la vida, somrients feliços, com acabats d'alletar, i ella des de demà passarà allí les hores mortes de la sol.litud tancada.

Seguda a la butaca agafa amb una suavitat superlativa el cos ja fresc, gelat, de Soroll i damunt la falda negra el sosté lleument com si s'esmunyira, plora amb desesper com una xiqueta que descobreix el dolor de la vida. Fletxes clavades invisibles apunten a una dolorosa de pictòrica fesomia, com si mai haguera plorat en vuitanta-tres anys. S'aclama al cel que és el sostre de sa casa, el rostre inundat de sal i pluja impotent, és una Pietà desolada de Miquel Àngel. Després quan un llarg silenci torna a l'estança, decideix que demà anirà a la tenda de tot a cent, o tot a 0'75, que malgrat semblar, no és el mateix, comprarà una nina menuda, barata, i cada setmana adquirirà una nova, cobrirà el cobrellit de rosa pà.lid, deslliurat, amb la vida quieta de les nines, la pensió no es ressentirà, els xinesos saben fer il.lusions barates. I baratarà la memòria de Soroll, per la companyia fidel, dels qui saben esquivar per sempre, la mort.

Onda, gener 2010

ROSA CASTELLÓ I MORRO

Onda (Castelló), mestra i llicenciada en filologia catalana. Professora a Onda. Guardonada amb uns 50 premis literaris, de narrativa curta, al País Valencià, Catalunya i Balears, He publicat llibres, articles en periòdics, revistes literàries. Alguns dels premis: Vila de Teulada (Alacant) 2005. *Paraules d'Adriana* a Sant Adrià de Besòs, 2007. *Premis Internacionals Dones* de la Generalitat de València (2000) i Ajuntament Castelló 2000-02. Premi Fundació Maurí La Garriga Barcelona (2001). Recull de Blanes de Periodisme.(1998) A Sueca (2010-11) Xàbia, L'Alcúdia. La Vila Joiosa. Premi *Antoni Bofarull* a Reus...

Has mirado el reloj: las 7.35. No puedes más, ¡por favor! Qué estupidez, en qué momento se te ha ocurrido mirar el reloj. ¿acaso no sabes que una vez lo miras empieza todo? Lo sabes. Sabes que es la perdición, que entonces entras en el juego del tiempo, que te vas a desesperar contando los segundos y minutos, y que como más rápido esperas que vaya la dichosa aguja más se ralentizará. Las 7:35, ¡por favor! Sólo llevas dos horas y te quedan dos más. La mitad exacta, y ¡cómo de lenta pasará! Aunque no lo mires más, ya has entrado a contar. Cada cuarto de hora pensarás que ya es la hora... lo sabías. Sabías que te merecías mucho más que esto, que sí, que la crisis y el paro y el empleo y todo lo que quieras, que "Da gracias que aún tienes alguna cosa estable, que ya le gustaría a mucha gente estar como tú".

Le gustaría hasta la primera media hora. Esa primera media hora en la que todavía todo es nuevo, esa fracción de tiempo en la que decides dónde irá la Hereda Helix - tu querida planta de oficina- y en qué rincón de tu mesa colocarás tu foto del verano, que tanto te recuerda al sol y a la playa. ¿Si hubieras sabido que después, cada día, con tal de ocupar tu mente estarías cambiando de lugar estos elementos! Qué engaño, esa primera media hora. Y aún sentías los nervios en el estómago cuando se paseaba por allí el jefe, y ponías tu postura de empleada eficiente y formal, y tu mirada concentrada emprendedora para no defraudar a tu curriculum. Si hubieras sabido lo que te esperaba, si hubieras sabido que daba igual tu descripción personal ¡y que podías olvidar tu pose!

La ilusión desaparece rápido, sobretodo cuando la única ilusión viene porque algo es nuevo. La novedad, esa increíble y terminal motivación, y lo rápido que se va! Nunca has sido caprichosa, nunca te había pasado nada de esto por la cabeza. Pero allí estabas, cinco meses después de esa primera colocación de tu planta y tu foto, cinco meses después de haber firmado ese contrato, a un mes de su final y ya sin expectativas. Que con la crisis es difícil, que hay que hacer algo y que a ver si tienes estabilidad... pero no renovarás. Que las cosas están mal y que les saldrá más barato engañar a otra que llegue con toda esa ilusión aún viva, y que te lo ofrecerán... a aceptarlo "Que es una buena oportunidad y quién sabe, igual empiezas por ahí y luego subes a coordinadora, que eso nunca viene dicho, que ahora con la crisis hay que asegurarte lo máximo, hija, que..." ya está tu madre. Qué sabrá ella, que no estudió, que trabajo hasta tener hijos, que hace mucho tiempo que todo va cambiando sin su permiso. No,

no, ni aunque te lo ofrecieran, no podrías aguantarlo.

Sin querer se te ha escapado la vista. ¡Mierda! Las 7:55. Veinte minutos. Y tú has contado una eternidad. Mientras sigues con lo tuyo, te evades. Siempre lejos. Ahora piensas en cómo te irá la vida cuando no pases allí tu tiempo. Que querrieras ir al gimnasio "Buenos días, le llamo de..." y hacer ejercicio. Que tienes que nadar, que tu espalda ya se resiente "¿le interesaría nuestra nueva oferta de...?, que hace mucho tiempo que no haces deporte y odias sentirte fofa. "Le explico, la nueva promoción de..." que te gustaría conocer a gente, y, porqué no, encontrar a alguien. "Buenos días, le llamo de..." "No me interesa". Ahí estaba toda tu frustración concentrada, acumulada en una sola frase. En apenas dos meses aprendiste a sobrellevarla, pero a los tres descubriste la gran verdad: no le interesas. Tienes que oírlo más de veinte veces al día. "No me interesa". A veces prefieres que te cuelguen a media frase. A veces intentas alargar la llamada para no tener que volver a empezar con el "buenos días". "No, yo de eso ya tengo". Siempre antes de escuchar la voz esperas que te haya tocado la llamada agradecida del día.

"Oiga, deje de llamar ya". La llamada agradecida es una de cada cien. Métete el dedo por el culo y deja de marcar números, estúpida!". Y cuando te toca, tienes ganas de llorar y decirle a la señora que está al otro lado como te llamas, y que la invitas a comer cuando quiera. "Que no coño, ¡que no queremos nada!" Y cuando te toca, quieres sonreír, quieres abrazarla y darle las gracias.

Las 8:05. Dios mío, tienes que recoger firmas para que saquen ese reloj de ahí. Una hora y media. Sólo te queda una eternidad en una hora y media. Vas a por tu café. El tercero. Llegas a la máquina, jugando con la moneda que tienes en la mano. Ojalá aún aparecieran de detrás de tus orejas, como cuando eras pequeña. Esta vez "Cafè exprès curt", que ya estás harta del "Cafè amb llet" En esa máquina hay doce teclas, pero siempre has apretado las mismas. Te preguntas qué pasaría si un día le das a la tecla de "Te amb llimona", o, incluso pero, a la "Brou". Pero "Retiri el got", hora de volver a la mesa. Viva la eficiencia de las máquinas, nunca te han hecho perder más de un minuto y medio.

Buenos días, le llamo de..." se acerca la Judith. Ya era hora, miras a tu alrededor y no ves al jefe paseándose. Benditos sean los lavabos y su separación por sexos, entráis al de mujeres, por fin vas a tener tu pausa. Entráis, te miras al espejo y la Judith

indignada "¡Que las substituyen por máquinas!, como lo oyes, ¡toda la tercera planta por máquinas!". Por un minuto entiendes el Ludismo y la Revolución Proletaria. Máquinas, ya no sólo dan el café, ¿eh? Te resistes a pensar que puede pasaros a todas. Crees que la tercera planta es la peor de todas, que está llena de incompetentes, y le dices que sólo trajeron trece clientes al mes y hablas de ratios. Pero lo sabes. Tú i Judith y cualquier otra. "Buenos días, le llamo de..." No tiene ningún sentido, sabes que no eres necesaria, que podrías perfectamente ser un contestador, una máquina. Sabes que te has convertido en eso. Al fin i al cabo no es tan grave, la máquina no mirará el reloj odiándolo. O sí, quién sabe. En el fondo esperas que llegue ya ese Constestador 3.1, que se siente en tu mesa y ponga sus fondos de pantalla en el rincón de tu foto y tu planta, pero a la Judith que no pasa nada, que la tercera planta es la tercera planta y la quinta es la quinta. Y vuelves a la mesa, a poner bien tu *Hereda Helix*.

Buenos días, ¿está la señora de la casa?" Como si el hombre no entendiera nada. Como si la señora de la casa comprara y el señor se lo pensara antes. Y ahí está el jefe, paseándose. Te preguntas si le pagan por eso, si lo especificaba en su contrato. Piensas sobre qué ponía en su currículum, y si algún día tuvo que escuchar veinte "No me interesa". Pero te llama a su despacho. Te pones los zapatos, te levantas y piensas en las mil y una cosas que puede decirte. Que si renuevas, que le sustituyes, que se ha estropeado la máquina de café... pero llegas y te dice que tus cuatro horas serán seis.

Que es una oportunidad valiosísima, que se están haciendo recortes y que tú tienes la suerte, merecida, de pasar seis inacabables horas allí. Que ahora la mitad ya no estará en las dos, sino en las tres horas. Que la mitad de tu mitad se añade a cada mitad. Dios, ¡porqué tienes que pensar en esos cálculos joder! Pero tú firmas, te levantas, sonrías y te vas.

La 8:30. Ahí se han acabado tus veinticinco minutos más intensos del día, y sabes que la hora que te queda va a ser la peor. Que ante la cuenta atrás el reloj se va a llevar más victorias que nunca. Y piensas cómo serán dos horas más allí. Y sabes que cuando se lo digas a tu madre ella va a sonreír y celebrarlo. Y a la tercera, contestadores. ¿Cuándo llegarán a la quinta? Se lo dices a tu madre, serán seis, mamá. Dios, lo sabías. Lo está celebrando y dale con el "¡Ay, enhorabuena hija, que estoy muy contenta! Ya te dije yo, ya sabía que tú valías para esto. Qué bien, qué bien, ¡que la crisis para ti como si llueve! Ay, hija, ¿esta misma tarde te voy a comprar algo!"

De repente se acaban esos dos días que llevabas cinco esperando. Es lunes, empiezas tus seis horas. Seis inacabables horas. Riegas tu *Hereda Helix*, y la foto fuera, ahora ocupará su lugar el regalo de tu madre: un marco digital, la evolución de tu foto en la playa. Qué mejor forma de evadirse, de la playa a la montaña pasando por tu cumpleaños. “Buenos días, le llamo de...”

GEMMA-RAIS ESTEVE ALBAREDA

Des del dia que vaig saber seguir la lletra lligada he anat perfeccionant-me en la lectura...i suposo que després de devorar pàgines i pàgines, d'alguna cosa havia de servir. M'encanta escriure, adoro les paraules i les històries, i, als meus 22 anys, m'agradaria que seguissin fascinant-me sempre.

*Some years ago –never mind how long precisely-
having a little or no money
In my purse, and nothing particular to interest me on shore,
I thought I would sail about a little and see the watery part of the world”.*
Movy Dick

Se cumplían diez años del día en que los cinco hombres habían partido al mar para librar batallas lejanas y ninguno de ellos había vuelto todavía. Ellas cinco los esperaron primero con ansia, luego con temor y al fin del noveno año, con habitud. Se acostumbraron a esperar y la espera se confundió con las charlas, con las reuniones para tomar el té, con las lecturas intrascendentes y con las labores de la casa. El horizonte no era sino una franja gris que se extendía más allá de sus ventanas recortadas por visillos blancos.

Vivían tranquilas. Se levantaban tarde, se dejaban vestir mansamente por las sirvientas, se peinaban con esmero las largas trenzas recogidas en rodetes, se compraban sombreros, broches para fijar los pañuelos, juegos de sábana nuevos. La repetición devota de ciertos gestos prevenía el exabrupto, el llanto, la desesperación. Transformaron la espera en costumbre, cada rito doméstico, en una ofrenda a la paciencia. Decían a las sirvientas: “Pon las sábanas de hilo, Cordelia, no sea que vuelva esta noche y los zurcidos arruinen el encuentro”. Luego, por la noche, se acostaban solas en sus camas engalanadas como lechos nupciales.

Felices componían sus horas según una lista de quehaceres: la comida, el baño, las baldosas del zaguán relucientes por si las visitas, Cordelia. Cuando se encontraban, reían, se mostraban las nuevas adquisiciones para la casa, recorrían las habitaciones alabando la dedicación de la dueña, espiaban los armarios. “Eso es nuevo. Me lo pondré en el verano, cuando vuelva, por supuesto”. Pero ellos no volvían. Pero ellas invariablemente decían “cuando vuelva”. Y así, con la ausencia acompañada por los días que nada traían, corroborada por el no volver de ellos, aliviada por el cuando vuelva de ellas y nuevamente ausencia recobrada por el que no vuelve de ellos, pasaron diez años de minuciosos preparativos, y los preparativos tomaron las horas, los días, los meses y los años. La vida de ellas se transformó toda entera en un preparativo para el cuando vuelva. Pero nunca nada sucedía, y él que no vuelve pero cuando vuelva, cuando vuelva, Cordelia, la casa impoluta, las sábanas tirantes, las baldosas como espejos.

Cumplido el décimo aniversario de la espera se fueron al mar. Ninguna de ellas había ido jamás más allá de donde la arena está casi siempre seca porque las olas rompen lejos; ninguna se había sumergido en el agua; ninguna se había subido a un barco. “Eso tu querido, eso tu. Tú puedes porque no le temes a nada, pero yo sí temo a las cosas que corren bajo la superficie del agua. He leído cosas espantosas, otras las he visto en sueños”. La idea la tuvo la mayor de todas ellas. Un día reunió a sus compañeras de espera y les dijo:

- Mi casa es un museo. No me atrevo a mover nada de lugar por miedo a que el cambio altere su presencia impregnada, por miedo a hacer mía la casa, sólo mía y expulsarlo a él para siempre. Dónde estaban sus libros, están sus libros; dónde estaba su ropa, está su ropa; donde estaban sus aparejos para consultar las estrellas, ahí siguen estando. Cada jarrón, cada plato, cada alfombra está dispuesta para cobijar su retorno como si jamás se hubiera ido. Mi abuela contaba historias atroces sobre el mar, historias de corsarios, de criaturas, de naufragios en costas siniestras. Pero prefiero salir al mar a buscarlo, a él, a ellos, que seguir viviendo con el temor a borrar su huella. Vamos a hacernos navieras. Vamos a ir al mar. Vamos a abandonar nuestras casas dejando el tiempo detenido en ellas hasta que regresemos, acompañadas.

Las demás atendieron el parlamento, felices de que alguien pusiera por fin en palabras la muda ansiedad compartida. Se harían navieras. Se irían al mar. Los buscarían y regresarían. Una vez en casa, los dos, cada minuto sería distinto de su precedente.

Llegaron al puerto, buscaron un barco. Gobernaba la nave una mujer vieja y oscura. Oscura la tez, oscuras sus palabras y más aún su mirada. Mantuvieron un diálogo conciso.

- ¿Sabes manejar una nave?- les preguntó a las damas.
- No pero aprenderé- contestaron.
- ¿Por qué quieres ir al mar, desgraciada?
- Busco a alguien.
- Siempre se busca a alguien, yo también busco a una persona. Esta respuesta nada me dice, estúpida. Se más concreta.
- Busco a mi esposo.
- ¡Incauta y descerebrada, no lo vas a encontrar!
- ¿Cómo la sabe?
- Nunca se encuentra a los esposos, saben esconderse. Más te valdría casarte de nuevo

o hacerte monja que buscar a aquél que te abandonó.

- De todos modos ¿me deja subir?
- Exijo que se cumplan mis órdenes al momento.
- Así se hará.
- Y que se me diga Señora.
- Así será, Señora.

Subieron a la nave, zarparon, navegaron. Con el correr de los días, aprendieron a descifrar los clamores de la capitana.

- ¡Dejen flamear las velas!- gritaba la capitana
- ¿Flamear, fuego?- preguntaba la más joven
- No es fuego. Ondea las banderas siguiendo el filo del viento- corregían las demás.
- ¡Filen escotas!- bramaba la capitana
- ¿Filar, hilo?- preguntaba la más bonita.
- No es hilo. Afloja los cabos para detener la nave.
- Mi esposo se fue en una goleta ¿sabían?-decía la morenita.
- No era una goleta, se marcharon en una carabela- respondían las otras.
- Ahora cuento los mástiles, distingo las velas y puedo calcular la eslora de un barco a la distancia- se envanecía la de leve cintura
- Pero en verdad, no eres una naviera, lo aprendiste todo de memoria y lo repites sin sentido. De noche te pruebas los sombreros frente al espejo.
- ¡Que viene la capitana!

Los primeros días de la navegación andaban de puntillas por la cubierta tratando de no dañar la madera con las puntas de sus tacones; las faldas, arremolinadas a los tobillos; los sombreros, erguidos como alerones por el viento. Las costumbres caseras se ejercieron en el barco un poco modificadas por el contexto. Tomar el té significaba lograr un complicado equilibrio de porcelana y agua hirviendo. Vestirse requirió de algún que otro trapiés y un par de enaguas rasgadas. Se peinaban y se acomodaban los pañuelos alrededor del cuello, sujetos con agujas coronadas por perlas (así el viento no se los lleva). Se subían las mangas del vestido para no manchar los puños, se acomodaban las trenzas bajo los sombreritos y emergían, al fin, a la superficie.

- ¿Y bien Señora que podemos hacer hoy aquí en este barco suyo?
- Más valdría tener una tripulación de monos que a estas cinco lerdas- gritaba la capitana.
- Quizás puedo quitarme el sombrero- respondía una.
- Y yo los guantes- corroboraba otra.

- Puede que hoy deje la sombrilla- apuntaba la última desde el fondo del grupito.
- Bueno dejémosla- afirmaban todas.

Y así empezaron a desprenderse con recato de sus cosas. Al recato lo sucedió la osadía y transcurrido un año de travesía las cinco mujeres vestían ropa de hombre, camisetas sin mangas y calzones que les prestó con regocijo la capitana. "Navegar es arduo, tesoro. Con estas puntillas no llegarás lejos. Si te viera así tu esposo, como se reiría".

El mar les saló las mejillas. El pelo. Los brazos. Su piel se descascaraba al sol y los cabos del barco araban pequeñas heridas en su cuerpo que luego les escocían por la sal. Al principio las lamían para aliviar la quemazón, después comenzaron a disfrutar de las pequeñas punzadas de dolor con la alegría de quien se deleita en el trabajo arduo pero bien hecho. Se decían entre ellas que pronto llegarían aún si saber adónde. La certeza del arribo a un destino, del cumplimiento de un propósito las llenaba de arrojo, aunque cuando alguna de ellas proclamaba "falta poco" y las otras acompañaban el grito con un "falta poco" más heroico aún, procuraban no mirarse a los ojos no fuera caso que irrumpiera la cordura y alguna osara preguntar "para qué".

Durante las horas de duro trabajo en la nave, las navieras conversaban con las olas rugientes, con el chirrío de los mástiles, con el aleteo de las velas. Sentían que el barco les hablaba, las abrazaba, las mecía, las bañaba, las guarecía, las aplacaba, las contenía. La capitana fruncía los ojos y las miraba de lejos. "El barco y tu, tesoro, nada más". Ellas no entendían pero advertían el alcance de estas palabras. A veces, cuando el mar estaba calmo y podían descansar en cubierta, rememoraban a sus maridos espejando los semblantes en las olas tal y como los recordaban. Buscaban en la forma de una cresta el parecido a una nariz; en las ondas suaves, los pliegues de una frente; en los remolinos de agua, la remembranza de unos ojos. "Aunque los suyos no son tan azules, sino negros, quizás marrones", decía la pelirroja. Cuando oscurecía y bajan al camarote, proseguían el juego aplicando ligeras variaciones; se calzaban guantes, pulseras, anillos y luego urdían sombras chinescas contra las paredes que pretendían evocar a sus hombres o a lo que recordaban de ellos. "¿Cómo era el sonido de su voz?".

Poco a poco, la ropa que les había prestado la capitana se fue deshaciendo por la sal hasta quedar reducida a puros jirones que colgaban como miembros flácidos alrededor de sus cuerpos. Ellas se arrancaron los harapos tostados por el sol y se quedaron desnudas.

No sentían el frío, el calor ni el viento; sólo el balanceo de la nave. Con la sucesión de las lunas, olvidaron también el propósito que las había llevado al mar, quizás porque presagiaban que el encuentro de otra cosa, de cualquier cosa, o peor, de aquello que

realmente buscaban significaría la extinción de si mismas, el fin de las navieras; o quizás porque el sortilegio de la capitana había conseguido estallar en sus mentes como una granada y ocupar por entero el espacio del recuerdo. "El barco y tu tesoro, nada más". Deslumbradas por la mecánica de la nave, por la posibilidad de un viaje infinito, esquivaban las costas, las embarcaciones de pescadores que se vislumbraban a lo lejos, las luces prometedoras que centelleaban en la noche.

- El barco y tu tesoro, nada más.
- Por suerte, el tiempo y el mar son infinitos.
- ¿Y qué haremos cuando los encontremos?
- Nada. Volver.
- Virad el timón a la izquierda, entonces, que por la derecha avisto un barco.
- Alejémonos.
- No me llamen ustedes por mi nombre. Me di a la mar en un tiempo remoto. No tengo edad, pero tuve un pasado amable

Cuando después de batallas cumplidas, de heridas sanadas y de muchas tentativas de retorno que fueron abortadas y luego, más tarde, retomadas, los cinco hombres volvieron a sus casas, encontraron las puertas abiertas, los cuartos vacíos, los telares sin labor. Discutieron sobre la posibilidad de una muerte sangrienta, de una fuga por desesperación o por maldad. Pensaron en la pobreza, en la enfermedad, en la inconsistencia del amor. Si en ese instante de confusión, antes de zarpar de nuevo a la búsqueda de sus esposas o de nuevas aventuras que les hicieran olvidarlas, hubieran mirado desde las ventanas recortados con visillos al horizonte ayudados por sus aparejos de consultar las estrellas, a la caza de alguna pista lejana, de una señal, aunque fuere, hubieran visto un barco girando sobre si mismo en un perpetuo remolino, las velas desgarradas, la madera carcomida, mantenido en la misma posición durante largo tiempo por el influjo de las corrientes y la tenacidad de las cinco figuras dobladas sobre la cubierta de las que era imposible distinguir el género, la forma y su naturaleza.

ARIADNA CASTELLARNAU ARFELIS

Filòloga i periodista cultural. Llicenciada en filologia hispànica i teoria literària. Col·labora amb articles sobre cinema, art, urbanisme i crítica literària en mitjans de comunicació escrits d'Espanya i d'Argentina. Entre els mitjans pels quals ha col·laborat i col·labora: Revista Lateral (Barcelona) Lars, Cultura y Ciudad (València), Barzón. Revista de arte y tendencias (Buenos Aires) Revista del Teatro Colón (Argentina) i Diario Perfil (Argentina). Actualment resideix a l'Argentina on prepara la seva primera novel·la i imparteix classes a la Universitat de San Martín.

La llar és el lloc on tard o d'hora sempre tornes. Encara que el seu record et trenqui l'ànima i la fugida hagi estat amb ràbia. El tren em torna cap a casa, devora els quilòmetres amb golafreria.

A vegades el meu esperit s'enlaira i desitja arribar-hi quan abans millor, però d'altres, el forat del meu pit s'obre deixant regalimar la tristor i el dubte. Hauré assolit la saviesa per quedar en pau amb el passat? Podré tancar tots els fantasmes dins la gàbia? Un profund sospir s'escapa dels seus llavis.

Ja fa set anys que vaig marxar de Barcelona. Set anys sense veure la família. La família... en realitat la mare i l'àvia, les dues dones que més m'han influït.

Els ulls de l'Alba ja no miren el paisatge, estan perduts en el record. Mentre recolza el cap a la finestra, s'endinsa en el passat.

Va ser l'àvia qui em va ensenyar a combinar bossa i sabates, a perfumar el cos estratègicament. Per ella duc, sempre, un mocador de batista amb les puntes ben emmidonades i vaig a la perruqueria cada setmana: "a una senyora se la reconeix pel cap i els peus", era una de les frases recurrents de l'àvia. Espero que els meus Manolo Blasi ho demostrin, encara que ella mai ha pensat que l'elegància sigui qüestió de diners. Haurà estat el temps benèvol amb ella? Per mi sempre ha estat la imatge de la feminitat. Alta, amb una melena llarga i ondulada que li queia sobre les espatlles. Les poques fotografies de la seva joventut la mostren en tota la seva esplendor, ni el monòton to sèpia aconsegueix deslluir la imatge. No costa gaire imaginar-la a tot color; els llavis, pintats amb un vermell ben llampant (m'hi jugo el coll) feien un mig somriure provocador i els ulls blaus (que per desgràcia jo no he heretat) miraven la vida amb curiositat i passió. Era una noia de poble que feia ballar els homes com li venia de gust. La filla petita i consentida d'una masovera vídua. Com era de capritxosa l'àvia Elena. Esbojarrada, lliure i riallera. Les normes no anaven amb ella, i semblava com si li agradés protagonitzar petits escàndols:

- Has vist, l'Elena! Ha ballat amb en Mateu tres vegades –murmurava una de les mares, mentre vigilava amb ulls de falcó l'honradesa de la seva filla-
- I això que la seva promesa té cara de pomes agres –asseverava un altra que també estava asseguda al voltant de la plaça del poble-

- I ell anar rient i ballant amb aquesta descarada –les recriminacions continuaven mentre la parella donava voltes i reia-

Amb quinze esplèndids anys sabia lluir com ningú a les festes. Ballava amb solters i casats, coquetejava i se'n fotia de tothom. Però al capvespre tornava a casa sola, amb les robes rebregades, la cara i el coll plens de petons i el cos encès que li demanava quelcom, que ella encara no coneixia...

Aquella imatge, de la fotografia i les històries que li havien explicat, no casava gens amb la dona que l'Alba veia des de que havia mort l'avi. L'àvia del dol etern: ulleres, faldilla, mitges, brusa... tot era negre. Només quedava la llarga melena, ara tenyida de color platí i recollida en un monyo baix. L'Alba sempre s'havia preguntat com una persona tan vital havia acabat casada amb un militar franquista. Un home estricte, conservador i autoritari que l'estimava amb possessió i la cuidava com si fos una nina molt preuada, però sense criteri ni poder de decisió.

Sabia del cert que l'àvia havia estimat el seu marit amb passió, amb un amor que l'havia cremat i anul·lat com a persona. Quan l'avi va morir es va quedar buida i va aturar el temps al seu voltant. Com si l'home que havia compartit amb ella 30 anys hagués de tornar en qualsevol moment. Havia estat massa temps vivint dins la gàbia d'or, massa temps sense prendre decisions, sense saber quants diners hi havia al compte corrent, sense sortir a passejar sola... ja no sabia com viure sense ell. Feia deu anys que l'avi era mort, però ella encara feia portar els seus vestits, regularment, a la tintoreria. Un cop eren de nou a casa, els ruixava amb la colònia d'ell. A vegades es posava la seva americana, per fer-se la il·lusió que un altre cop els seus braços la resguardaven del món.

Si així era l'amor, l'Alba no en volia saber res d'ell. Sentia terror a abandonar-se i anul·lar-se d'aquella manera, a perdre's dins la bogeria de la tristor i la soledat. Mai es permetria estimar així.

Un sotrac del vagó la fa tornar a la realitat. Ja només queda una hora de trajecte. L'Alba s'aixeca del seu seient per anar a buscar un cafè.

Els matins de diumenge l'aroma del cafè omplia cada racó de casa: tallat pel pare, sol per la mare i llet amb unes gotetes de cafè per mi. Els croissants i les ensaïmades eren el convidats d'honor a la taula dels nostres esmorzars. El pare llegia el diari, encara que

dugués el pijama sempre anava ben pentinat, amb els cabells negres que lluïen amb la brillantina. La mare no s'estava mai quieta, donava voltes, del menjador a la cuina, per tal que tot estigués en ordre i el seu marit ben atès. Mentre, jo m'afartava de croissants sense percebre la tibantor, la seva lluita de poder i submissió. Encara era massa petita per adonar-me'n.

Mare, mareta, marona... sempre impecablement vestida, sense estridències ni color. La faldilla just per damunt dels genolls, el jersei a conjunt amb la rebeca i les sabates de mig taló. El seu pare li va imposar la mateixa disciplina que imperava en el quarter militar. La seva mare no li va parlar mai de balls ni petons a les fosques. Si hi havia alguna amiga que no era considerada adient era, subtilment, allunyada del seu entorn. Quan va arribar el moment, es va casar amb un noi de casa bona. Un jove arquitecte amb un futur prometedor. El somni de qualsevol família decent i cristiana. Sense cap mena de dubtes, un bon partit.

La lluna de mel no va ser com s'imaginava la Júlia. El seu flamant marit li va mostrar des d'un primer moment quina importància tenia per ell la seva muller. Els pares del nuvi els hi van regalar el viatge a Mallorca. Un cop acabada la cerimònia i el banquet, tots dos van marxar a corre-cuita cap a la casa dels nous sogres de la Júlia, havien de canviar-se i recollir les maletes que ja eren a punt.

Només tancar la porta, en Pere va aixecar el vestit de la núvia i va abaixar-li les calces. Sense cap mena d'interès per les blondes ni la lligacama blava, tan sols un breu missatge: "nena, porto massa temps esperant aquest moment". No van haver petons, ni carícies ni preparacions. La Júlia ni tan sols va tenir temps de reaccionar, només va sentir la por i el dolor, i en cinc minuts la seva virginitat li regalimava entre les cuixes. Ràpidament van canviar-se de roba, van agafar les maletes i un taxi cap a l'aeroport. A terra va quedar el vestit de núvia tacat de sang per demostrar la gran virilitat de l'home. Cap dels dos va pensar en la paraula violació.

Als tretze anys, farta de veure les humiliacions, es va atrevir a preguntar a la seva mare perquè no es separava. La resposta va ser contundent, encara ara la recordava: "Mai més tornis a dir una cosa així. Em sents! Què t'has pensat que és el matrimoni? Baixa del núvols, Alba! Això és la vida real i no una novel·la rosa. Què pensaria la gent? Nosaltres tenim una posició. Creus que podríem continuar tenint el tipus de vida al que estem acostumades? Per Déu, Alba! Ni que el teu pare fos un maltractador, mai ens ha posat una mà al damunt". Mai més en van tornar a parlar.

Si així era el matrimoni, l'Alba no en volia saber res d'ell. No tindria mai una relació on tinguessin cabuda el insult i el menyspreu. Des d'aquell moment va tenir molt clar que mai es sotmetria a un home.

Assolir una feina que li permetés ser una persona independent, per dur el tipus de vida que volia, es va convertir en el seu objectiu. Com tenia molt clar que per aconseguir-ho li calia una bona preparació, es va dedicar de ple als seus estudis. Els esforços van donar fruits i ara era una alta executiva d'una important multinacional amb seu a Madrid. L'Alba està de nou al seu seient. En quinze minuts haurà arribat a l'estació. Un sospir s'escapa dels seus llavis.

Li ha costat, quatre anys de llunyania, reconciliar-se amb les dues dones de la seva vida i guarir les ferides que li havien deixat: la por i el menyspreu pels homes, la ràbia per l'acceptació de les cadenes, la tristor de les seves absències... masses sentiments enfrontats en un cor tan petit.

Però fins i tot les aigües més tempestuoses assoleixen la serenor. A l'Alba li va arribar quan va poder acceptar les persones que s'amagaven darrera de la imatge de la mare i l'àvia. Quan va ser capaç de deixar de jutjar i acceptar les llums i ombres d'aquelles dones. Però sobretot, quan es va mirar en el mirall i no va veure dos fantasmes que la perseguïen abocant-la a un mateix destí. Per fi va donar el pas decisiu, deixar de pensar, per creure i saber que només ella tenia el timó de la seva vida.

L'alliberació amb el seu passat la va portar a tenir un parell de relacions. Res gaire formal, encara era un gat escaldat que fugia de l'aigua calenta. Cap de les dues va quallar, quan es tornaven massa formals i li començaven a demanar que renunciés a la seva vida, les tallava sense pensar-s'ho dues vegades.

Ara, feia mig any que se sentia sencera. No estava desesperada per trobar un altra persona que cobris les seves necessitats afectives, inseguretats o soledat. Per primer cop, començava a somniar amb un home que també fos sencer i amb qui poder compartir d'igual a igual, caminant junts i amb la mateixa escala de valors i manera d'entendre la vida.

Si així era l'amor, l'Alba estava disposada a obrir-li els braços i endinsar-se en les seves aigües.

El tren ha arribat a l'estació de Sants. L'Alba està preparada per reveure i abraçar les dues dones de la seva vida. Sense recriminacions ni pors. L'Alba que ha tornat no és la mateixa que va marxar. Un peu recobert amb un elegant botí de vellut negre i taló d'agulla trepitja, amb fermesa, l'andana de l'estació.

SÍLVIA CAYLÀ TEIXEIRA

Sílvia Caylà Teixeira va néixer a Barcelona l'any 1967. Té la titulació acadèmica de tècnica superior en administració i les seves experiències li han regalat un màster en economia domèstica de supervivència i un altre en mediació de crisis filials en l'adolescència. Des dels 10 anys els llibres i uns quants fulls en blanc han format part del seu bagatge. Les històries de terror i els poemes adolescents van donar pas als contes infantils dedicats als seus tres fills. Tres generacions és el primer relat curt, per a un públic adult, que s'ha atrevit a mostrar fora del cercle familiar i d'amistats.

La vellesa se li apropa amb passes cruels i silencioses. Els dies s'esfumen mentre compta les fines arrugues que, com una teranyina, els anys van teixint durant la nit al voltant dels ulls.

Obre el balcó. El vent fa onejar les cortines i el sol parpellejant entra fins al peu del llit. El dia s'ha llevat fresquívol i pensa que ha fet bé de posar-se el vestit de color cru i al damunt un xal esllenegat que ha tret de la calaixera.

- Faig força patxoca - xiuxiueja - palplantada davant de l'armari mirall.

De lluny se sent el raucar de les granotes, la remor que l'acompanya des que és al centre. És la flaire de l'estiu que s'esllangueix, el record de quan era jove.

- A ciutat, ja se sap, no hi ha grills ni granotes, ni piuladisses de cap mena, -va pensant - mentre amb els dits s'estarrufa els cabells.

De bon matí, el passeig és clapat de llum i d'ombres i entre les platabandes, el Ramon, el jardiner, tragina una senalla d'herbam.

- Avui seuré al primer banc, sí aquest de l'esquerra, així podrem resseguir els trenats de la reixa. Què et sembla, Maria?

Ella, la Maria, és la meva filla. Sí, sí aquesta del retrat, aquí quan encara no tenia vint anys. Els clotets de les galtes, veus? com els meus. Són els clotets de l'hermosura, com deia la meva àvia. Els cabells, negres com el sutge, són de la meva família, de part de pare, arrissats i lluents. Llavis molsosos, ben perfilats; potser el fotògraf els va retocar massa perquè se'ls veu d'un rosat poc natural, però en aquella època es feia així, no com ara que els colors queden més naturals.

La noia de la fotografia duu un cosset d'un color pàl·lid, sembla de mussolina. Se li veuen bé les ruixes de les tavelles que acaben amb un llacet al coll i, tot i que el retrat és de mig cos, s'intueixen farbalans i fistons al voraviu.

Ahir un metge, a qui no havia vist mai per aquí, em va dir que la noia del retrat era jo. Em volia confondre, ara ho entenc; o tal vegada vaig ser jo que no li vaig explicar prou bé que ella és la Maria i jo sóc la Remei, la seva mare.

Un oreig fa dansar, com si d'una rotllana es tractés, les fulles que han quedat atrapades darrera la porta del jardí. El camí no és entortolligat, tampoc no hi ha ginesteres però la fregadissa del pàmpols li porten la melodia d'una nit de tardor. Un tall de lluna emboirat al cel i el tou de xuclamelons s'estimaren. Va sentir com els braços li cenyien la cintura i els llavis humits que la buscaven. Els petons eren com llampecs blancs, d'una esplendor que s'estenia i es tornava a estendre i que es quedava dins d'ella. L'arpegi dels cossos els anava capbussant en el mar de la passió. Desig inconfessable del frec tendre de la pell. Suor aspre i el baf de la fatiga. Llàgrimes de sal en un silenci sense dreces.

Mai no comprendria de quina manera tan extraordinària es pot aplegar fred i calor, mort i vida, alegria i dolor durant breus instants i n'estava segura que moments com aquests passen probablement un cop.

He estat més feliç a la vida que en aquesta nit? No ho sé, però en vaig sortir transformada, lliure.

Maria, no corris a estimar. Deix que l'amor arribi com un foc o una ventada i t'amari de desig i de plaer. He repetit milers de cops el seu nom, com ho vaig fer llavors, a cau d'orella, amor, fluixet sobre el pit i dins el bol de les seves mans. Hauria marxat i no hauria preguntat ni on ni com. M'hagués refiat d'ell.

Filla, espera a sentir que sense allò ja no pots viure, que queda dins teu un buit, com quan els convidats marxen de la festa i tot torna a ser igual que abans i, en canvi, és tan dolorosament diferent.

Vaig cridar per retenir-lo. No marxis, amor. Et necessito, amor i mil vegades amor. Vaig omplir-me la boca amb el seu nom; no marxis, fins que es girés i pogués venir amb mi.

Maria, l'amor arriba i se'n va i fa mal quan ha marxat, però de vegades es queda fins la mort i continua viu encara que no hi hagi ningú per estimar.

Parla a poc a poc, com si estigués cansada, descabdella els embulls de la joventut. Agafa la fotografia i se la posa a la falda. Vetes de núvols esfilagarsats han tapat el cel tot d'una i mira els plàtans que s'han vestit d'aram. La tardor no trigarà, pensa. Fora el filat, el contorn de la ciutat es dreça immòbil davant d'ella, enmig la plana. Les

branques d'olivera entrelaçades teixeixen una filigrana argentada i li tapen lleugerament la visió de gatoses i argelagues dels caminois propers.

La Remei torna a mirar el retrat i se l'apropa com sentint l'olor de l'absència. Després el desa en una mena de sarró que du penjat al braç. Aixeca la vista, vol entrellucar el mar, no el veu però sap que hi és i que xatrac i gavines, orenetes i petrells hi planen.

De camí cap a la casa sent la fressa del menjador. Monòtona xerrameca. En entrar-hi, l'olor embafadora de bullit l'ha trasbalsada. No dinarà, tampoc no soparà. A l'habitació, espera la nit, les nits. Les enfiladisses, entortolligades ran de finestra, deixen anar el perfum de les petites flors blanques. Té el retrat a les mans i se l'acosta al pit. Els ulls li tenen a punt les llàgrimes.

La lluna va omplint de llum l'absència dels éssers estimats.

La Remei va morir l'endemà, al capvespre. D'ella, brodadora i fadrina, ben poc se'n sabia.

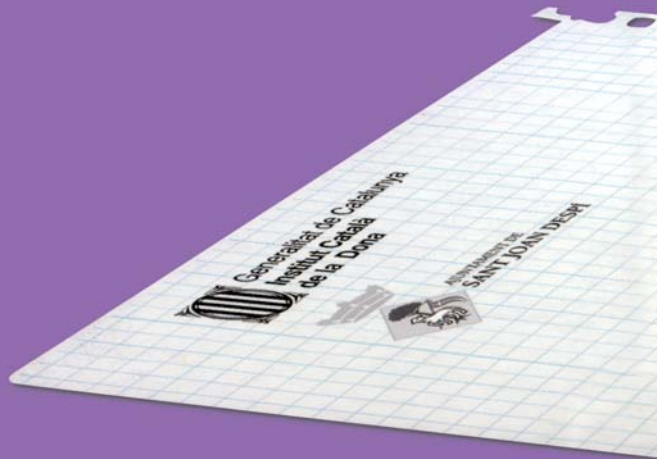
Darrera la fotografia de la Maria, tot i la cal·ligrafia borrosa, s'hi llegeix:

El temps m'ha passat com un torrent dilatat i sempre igual. Ara visc una segona vida, més esblaimada, perquè la primera ja ha acabat...

PILAR LÓPEZ BASTIDA

Sóc nascuda a Reus, professora en un institut de secundària de la comarca del Baix Camp i, tot i que no imparteixo classes de literatura catalana ni castellana, m'agrada llegir i escriure, preferentment en català.

Des de fa uns tres anys presento relats en concursos literaris convocats arreu del país i he obtingut alguns premis, els quals, sens dubte, m'han esperonat a continuar escrivint. Participo en el Club de Lectura de la Biblioteca Municipal Xavier Amorós de Reus i col·laboro en els actes que s'hi organitzen per tal de motivar el gust per la lectura i l'escriptura del català.

AJUNTAMENT DE
SANT JOAN DESPÍ

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

SANT JOAN DESPÍ **LA CIUTAT**
QUE M'ESTIMO